

ÜLIÕPILASLEHT

Nº 6

KEVADEPÜHIL

1930

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse

väljaandel ilmuvad :

„Päevaleht“ kui rahvuslik, vabameelne, kodanlik, poliitiliselt erapooletu igapäev ilmuv ajaleht. Kõige suurem, loetavam ja mõjuvam ajaleht Eestis.
„Laste Rõõm“ kui ainuke iseseisev lasteajakiri Eestis.

T. E. K.-Ü.

GRAAFIKATÖÖSTUS

valmistab kõige kiiremalt, odavamalt ja maitserikkamalt igasuguseid aktsidents-, raamatu-, kivi-, offset- ja rotatsioon-trükitöid, klišeid ja raamatuköitmistöid.

T. E. K.-Ü.

RAAMATU- JA KIRJUTUSMATERJALILADU

S.-Karja t. 23 ja Pikk t. 2.

on kõige suurem, täielisem ja valikurikkam Eestis.

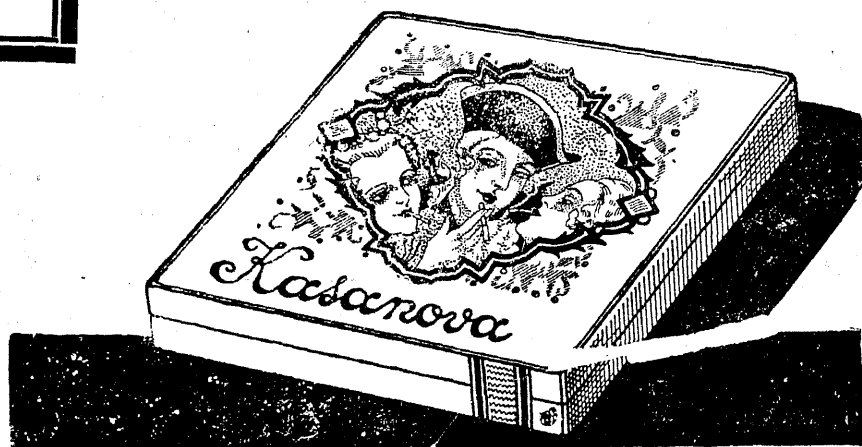
TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS ASUB TALLINNAS PIKK TÄNAV NR. 2, OMAS MAJAS.

TELEFONID : „Päevalehe“ ja „Laste Rõõmu“ talitused 3-11 ja 23-54.
Graafikatööstuse kont. 11-08. Raamatukauplused 15-13 ja 4-94.

Ilmusid värsketest, puhastatud tubakatest valmistatud

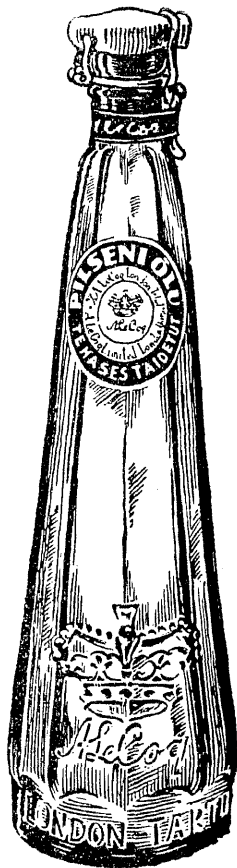
paberossid

25 tk. – 25 snt.

**Suurepärane maitse! Hea aroom!
Iga pabeross on varustatud hügieenilise vatiga.**

Meie vabrikus puhastatakse tubakat pneumaatilisel viisil tolmust ja teistest kahjulikest lisandustest.

A.-s. A. LE COQ'i

London - Tartu

õllefabriku

õlu ja porter,

ning keedetud mõdu, limonad, sooda, selters -
tuntud headuses.

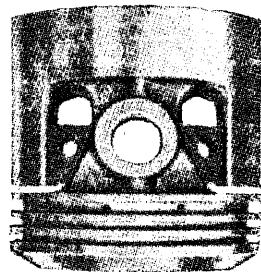
**Kondiitri-äri ja
kohvik**

H. Feischner

TALLINN

HARJU 45 * TELEFON 19-50

Täielik ladu

AUTOTAGAVARA OSI

kõikidele autodele.

Kiire ja korralik osade
väljasaatmine provintsi.

O.-Ü. „TARMO“

Tallinn, Narva mnt. 6.

Telefonid: äri 26-65, korter 3-08-54.

Ühisus „Estonia Eksporttapamajad“

OSTAB aasta ringi kergelt nuumatud peekonsigu, makstes kõige kõrgemat päevahinda.

MÜÜB odavat, kõrgeväärtuslikku liha, pädikuid ja rasva.

Ühisus „Estonia Eksporttapamajad“.

Tallinn, S.-Tartu mnt. 79, postk. 33, tel. 3-05-51 ja 3-09-53.

A. JOSSET

Asutatud 1895. a.

TARTUS, KÜÜNI TÄNAV 4

PIDU-, TÄNAVA
JA SELTSKONNA

JALANÕUD

tuntud headuses.

„Üliõpilaslehe“ talitus ja toimetetus

avatud teisip. ja laupäeval
kella 4—5 p. l.

Üliõpilasmaja III kord.

Saadaval 1914, 1915, 1916, 1920—1928
aastakäigud 20% hinnaalandusega.

EESTI RAHVAPANK

Asutatud 1920. a.

Tallinnas, S.-Karja tän. 19, omas majas.

Telefonid: 2-02, 24-13 ja 28-28.

Telegr. aadress: RAHVAPANK, TALLINN.

ÜHISTEGELISTE ASUTUSTE KESKPANK.

Toimetab kõiki panga operatsioone. Oma laialdase korrespondentide võrgu kaudu otsekohene ühendus kõigi kodumaa linnade, alevite ja rahvarikaste kohtadega.

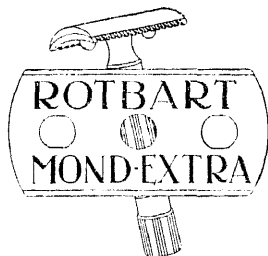
1. märtsil 1930. a. oli Keskpanga liikmeiks 264 ühistegelise ja omavalitsuse asutust.

Arvete seis 1. märtsil 1930. a. Kr. 4.846.833,52.

TERAD,

MILLISED TEID KINDLASTI RAHULDAVAD!

**ROTBART LILLAS
PAKISES.**

**ROTBART
SONDERKLASSE.**

**ROTBART-MOND-
EXTRA-GOLD.**

**ROTBART
LUXUOSA.**

FASCINATA KREEM

**HÕÖRUTUNA NAHASSE ENNE SELLE SEEBITAMIST,
TEEB HABEMETÜÜKAD PAINDUVAKS KUNI JUURTENI
JA HOIAB TEIL KOKKU HABEMENOATERI.**

„Estoking“ jalaõud valmistatakse kõige uuemate mudelite järgi.

„Estoking“ jalaõud valmistatakse kõige parematest materjalidest.

„Estoking“ jalaõud on seepärast nägusad ja vastupidavad.

„Estoking“ jalaõud on seejuures võrdlemata odavad.

„Estoking“ jalaõud on igalpool tuntud ja nõutavad.

Vabriku kaitsemärk

Estoking
Tallinn

TALLINNA

JUUDI ÜHISPANK

Tallinn, Viru 7, telef. 20-66.

★

**TOIMETAB KÕIKI
PANGAOPERATSIOONE
SISE- JA VÄLISMAAL.**

★

**PANGAL OMA SPEDITSIOONI
JA KINNITUSE JAOSKONNAD.**

★

Parimad kodumaa TAIMEVÕID!

BONA ja PRIIMA

Müük igalpool.

★

TAIMEVÕI TEHAS
A.-S. EXTRAKTOR

Tallinn, Telliskivi 21
Telef. 20-57 ja 29-03.

TARTU PANK

asutatud 1868. a.

TALLINN—TARTU—VILJANDI—PÕLTSAMAA—PÄRNU—
VÕRU—RAKVERE—VÄNDRA—TARVASTU—NARVA.

Aktiva.

Äriseis 28. veebruaril 1930. a.

Passiva.

Kassa ja jooksev arve Eesti Pangas.	241.093 46	Aksia kapital	600.000.—
Väljamaa rahad	16.523 93	Tähtajalised hoisusunnad, jooksv. arved ja hoisusunnad	2.412.264.40
Väärtpaberid	142.513.08	Korrespondendid „Loro“	191.671.65
Laenud ja diskonteeritud vekslid	4.418.409.79	„Nostro“	1.678.325.70
Korrespondendid „Loro“	19.296.39	Väljaantud garantiid	438.157.32
„Nostro“	64.797.31	Osakonna arved	504.775.82
Garantii laenude debitorid	438.157.32	Vekslite redisk ja spets. arve Eesti Pangas	292.441.95
Osakondade arved	478.658.60	Maksukäsud ja aktepteeritud trahdid	450.336.59
Kinnis- ja vallasvara	608.199.02	Muud passivad	249.384.22
Muud aktivad	359.708.75		
	<u>Kr. 6.817.357.65</u>		<u>Kr. 6.817.357.65</u>

Inkasso-vekslid ja dokumendid Kr. 747.981.18
Deponeeritud väärtused 624.192.02

AINULT REMEDIA

ILUDUSKREEM

«BRISE IDEALE»

annab Teie ihunahale õrna
meeldiva valge nooruse jume.
Karbis, tuub 55 snt.

KÖLNI VESI

«BRISE IDEALE»

madal pudel . . . Kr. 1.50
kõrge pudel . . . Kr. 1.90

PUUDER

«BRISE IDEALE»

kõige suurema kattejõuga
karp 55 snt.

«BRISE IDEALE»

on kõige meeldivam nüüdis-
aja moelõhn.

SAADAVAL PAREMATES VASTAVATES
MÜÜGIKOHTADES.

Parimad pabe-
rossid Eestis

AINO

20 tk. — 35 snt.

A/S. „ASTORIA“.

Suvejalanõud kummitaldadega

kaubamärgiga „SAVIO-TREUGOLNIK“ SOOMES

ja

kodumaa tööstuse „PÕHJALA“ kaubamärgiga

alati suurel arvul saadaval laost.

AINUESINDAJA

TALLINNA MANUFAKTUUR JA KAUBANDUSE A.-S.

Tallinnas, Kinga 6/8, telef. 10-59, 6-90, 26-89.

!! Ostke ainult kodumaal valmistatud kaupu !!

A.-S. „RAUANIIT“ Tallinnas

VALMISTAB:

Korporatsioonipaelu,
Meester. trikoo-pesu,
Võrksärke,
Spordisärke,
Kaelasidemeid,
Sokke jne. jne.

Nõudke igal pool meie kaupu, sest nad on valmistatud kõrgeväärtuslikust materjalist ning hinna poolest odavad.

Tellige meilt korporatsioonipaelu.

SAADA ÜLE EESTI.

SAADA ÜLE EESTI.

A|S. OSKAR KILGAS

TRIKOO-, PITSI- JA SUKAVABRIK
TALLINN, VOLTA 3.

Vabrik valmistab kõrges hääduses:

Sukki, Pitse,
Lastesukki, Paelu,
Sokke, Laudlinu,
Trikood, Spordiüliskondi.
Siidi, poolsiidi ja villaseid KLEIDI-, PESU- ja
VOODRIRIIDEID,

Serge, Taft, Crépe satin, Mööbli riie,
Crépine, Schoti taft, Dekoratsiooni Velantini,
Rips, Crépe de chine, riie, Milanaise jne.

KAUBAD VARUSTATUD VABR KU MÄRGIGA JA SAADAVAL ÜLE MAA.

Shokolaadi- ja biskviiditehas

AKTSIA SELTS

GINOVKER & CO

TALLINN

„POLARIS“
EESTI KINNITUS-AKTSIA-SELTS.

*Võtab vastu järgmisi kinnitusi: tule-, murdvarguse-, veo-,
väärtisaadete-, kasko- (laevakerede) ja klaasi-kinnitusi.*

Seltsi põhi- ja tagavarakapitalid ületavad **Kr. 740.000.—**.

Seltsi asutamisest peale on kahjude eest väljamaksetud üldkokku **Kr. 2.068.903.27.**

Soliidne edasikinnitus! Kahjud likvideeritakse viivitamata!

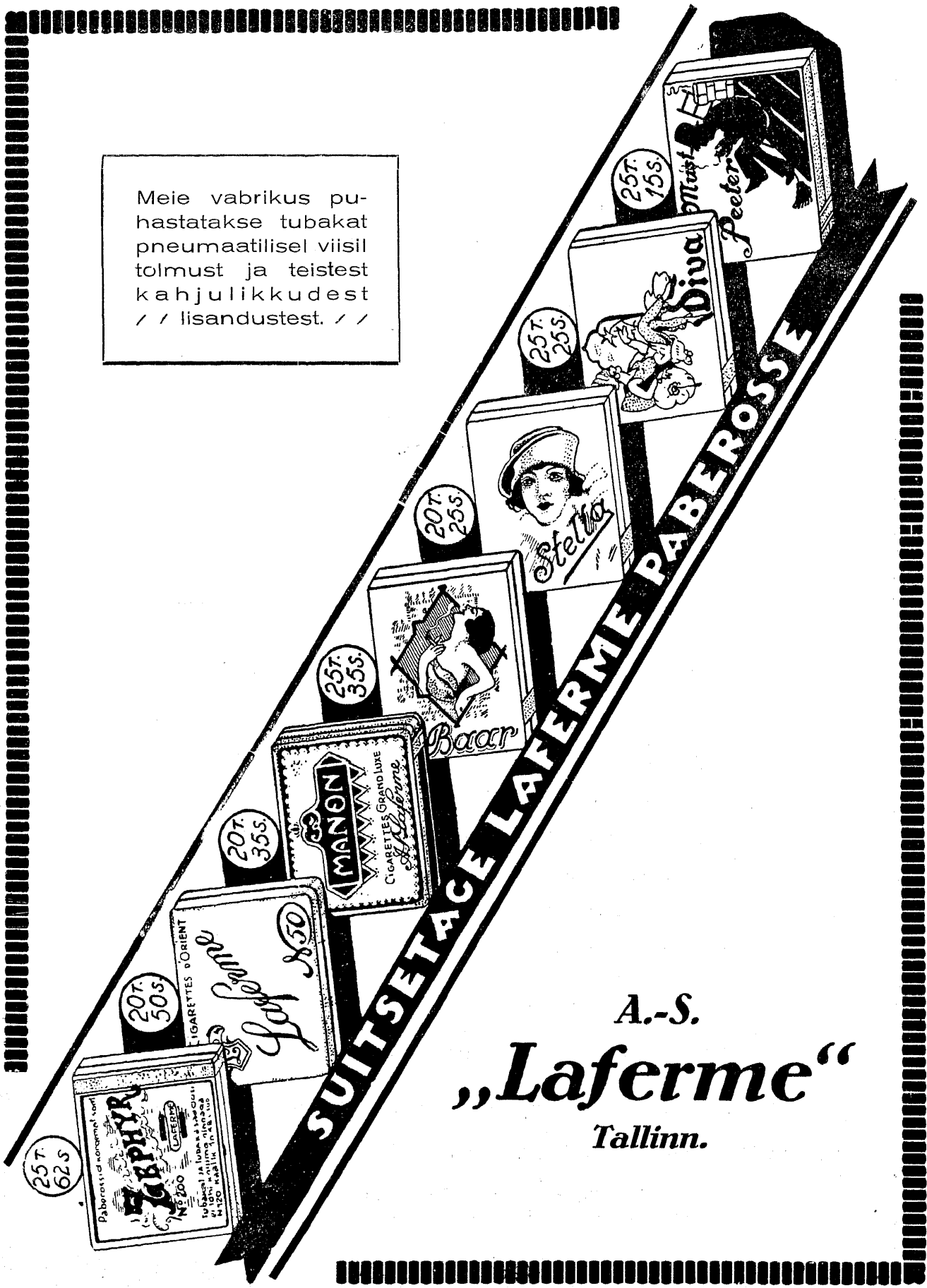
JUHATUS asub Tallinnas, Vana Viru tän. nr. 12. Kõnetraat 14-41, 7-38.

Telegr.-aadress: „POLARIS“.

OSAKOND asub Tartus, Lihaturg nr. 7. Kõnetraat 6-75.

Agendid kõigis linnades ja maakohtades.

Meie vabrikus pu-
 hastatakse tubakat
 pneumaatilisel viisil
 tolmust ja teistest
 kahjulikkudest
 // lisandustest. //

A.-S.
„Laferme“
 Tallinn.

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄÄLEKANDJA

UUS EDUSTUS ASTUS KOKKU.

Tänavune uus Edustus teostus suure leplikuse tähe all. Kui VIII Edustus oli veel tugevasti n. ü. revolutsiooniline selle tõttu, et kahe suurema rühma — seltside ja korporatsioonide vahekord järsult muutus, nii et ümberpaigutuslik aktsioon õige teravana tundus eriti selle tagajärjel, et seltsid olid õige kestvalt harjunud suurema rühmana juhtival kohal esinema, nii et uute arvuliste vahekordade pretensioonidele tekkis õige tugev opositsioon, siis nüüd IX Edustus jäädes peamiselt rühmade vahekordadelt samale VIII Edustuse proportsioonide alusele, kutsus esile ka leplikuma arusaamise, äraleppimise uue olukorraga.

Peale selle Juhatuse ja toimkondade moodustamisel tõusis esile õnnelikul kujul isikuline, n. n. „isiku tubliduse“ printsiip.

Kuigi oleks ideaalne olukord, et Edustuses maksaks ainult isiku tubliduse printsiip, ei ole see puhtamal määral mitte teostatav, kuna Edustuse töö ei seisa mitte ainult jooksvate, kindlasti ettenähtud ülesannete lahendamises, vaid sünnitab — olgugi viimasel ajal õige väiksel määral — arvestada ka üksikute rühmadega ja valijaskondade eriseisukohtadega ja sihtidega juhuseks, kui on tarvis põhimõttelisi seisukohavõtte.

Kuna Edustuse rühmade töökaavad lähevad lahku peamiselt vast

nüanssides ja sõnastuses (sealgi õige vähe), siis loomulikult rühmituslik esinduse printsiip peaks saama vähendatud minimaalseni.

Kui nüüd Edustuse suurema rühma poolt juba ette deklareeriti isikute printsiibi tarvidust koosseisude kujundamisel, ja see eelläbirääkimistelaluseks võeti, siis oli see uue Edustuse töö viljakuse esimeseks pandiks.

Õnnelikul kombel tuli juure asjaolu, et isikute kõrval ka proportsionaalne rühmituslik, „matemaatiline demokraatia“ kujunes hästisobivaks. Juhatuse ja toimkondade koosseis andis välja pea-aegu täpsalt selle suhte, mida nõudles Edustuse suuremate rühmade arvuline vahekord. Nii on korplidel Edustuses 11 kohta. Seltsidel 10. Kokku seega üle $\frac{2}{3}$ Edustusest. Peale selle vähemusrahvustel 6 kohta, org-matuil — 2, maakondlikel kogudel — 1. Juhatuses on esitatud 3 suuremat rühma. Korplid ja seltsid à 3 kohta, kusjuures korplidel esimees. Vähemusrahvustel traditsiooniliselt üks koht. Samuti on vahekord toimkondades — 2 toimk. juhatajat à suuremal rühmal, 1 vähemusrahvustel, kusjuures veel toimkondade liikmestikkude koosseisudes on arvestatud sama vahekorraga pluss väikesed rühmad, s. o. org-matud ja maakondlikud kogud.

Need vähemad rühmad on harilikult pendli osas olnud. Vastolude puhul suuremate rühmade vahel on nad harilikult võitnud, kuigi nende liikmete hulk sagedasti pole proportsionaalselt mitte sugugi lubanud pretendeerida juhtivatele kohtadele.

Siin aga ongi moment, kus nii rühmasuuruse esituslik kui ka isikuprintsiip üles ütleb, sest eriti ühe rühma koosseisu juures tulid esile mitmed muutused ja ümberkorraldused veel viimasel momendil, nii et nendega raske oli ette arvestada.

Siin tuleb aga arvestada ühte teist asjaolu. See on kvalitatiivne rühmade ilme erisus. Nii on organiseerumatute rühm oma aluslaadilt väga oluliselt erilises olukorras asuvate ksv! ksv! huvide edustajaks, mida ei saa jätta silmaspidamata, olgugi, et raske oleks neid vahekordi redutseerida organiseerumatute ksv! ksv! hulga, kellest ei tea igakord, kuhu poole nad kalduvad. Eriomast joont esindavad ka maakondlikud kogud.

Nende mõlemate seisukohtadega on Üliõpilaskonna töös tarvilik arvestada juba puhtalt sel põhjusel, et ei jääks kahe silma vahele midagi, mis kasulik neile ksv! ksv!

Õnneliku lahenduse leidsid teised rühmad oma ettepanekuga,

et org-matud saaksid kontaktis olla ja kaasa mõjuda Juhatuses sellega, et nad sõnaõigusega osa võtaksid Juhatuse tööst. See vastab umbes toimkondade juhatajate kompetentsile, kel ju hääleõigus ainult oma toimkonna-, seega sagedasti rohkem tehniliselt üksikasjus.

Kui nüüd arvestame veel sellega, et Juhatuses nii kui nii ei lähe kuigi palju asju hääletamisele, vaid otsused sünnivad üksmeelsete läbirääkimiste alusel, siis ei ole hääle ja sõnaõiguse vahel tege-

likult kuigi suurt vahet. Ja vastolud selgitatakse nii kui nii Edustuse koosolekuil.

Sellest seisukohast oleks soovitatav, et Üliõpilaskonna Juhatus edaspidi ei kaaluks seda küsimust mitte ainult org-matude suhtes, vaid ka kõigile vähematele rühmitustele, käesoleval juhul eriti maakondlikkudele kogudele, jäetagu võimalus kaasa töötada nõuandjana ja selgitajana üliõpilaskonna Juhatuses.

Sellest oleks kasu mõlemile poolele. Nii Juhatusesele, kes kon-

taktis oleks sellega alaliselt kogu üliõpilaskonnaga, kui rühmadele, kes teadlikud oleksid üliõpilaskonnas tehtavatest töödest ja ülesannetest.

Muidugi peaksid vähemad rühmitused oma õigustest ka vastavalt lugu pidama, ja kaasas viibima Juhatusese tööl mitte ainult informatsiooni saamise vaid ka informatsiooni andmise otstarbel.

Seda üliõpilaskonna töö edukuse nimel.

Juh. Libe.

Poola küsimus S. E. L. L.'is.

Juba mõnda aega on üksikutele S. E. L. L.'i konverentside ja keskbüroo istungitel üheks erufavamaks päevakorra punktiks Poola Üliõpilaskonna kaastõmbamine S. E. L. L.'i töösse. Kuna eelseisval S. E. L. L.'i konverentsil Helsingis, käesoleva aasta mais, see küsimus arvata-vasti jälle üles tõstetakse, ei ole sugugi üleaurune siin seda puudutada, kusjuures mõtleme edaspidi asja juure pikemalt tagasi tulla. Üheks tõelisemaks Poolaga koostöö pooldajaks on olnud Soome Üliõpilaskond koos Eesti Üliõpilaskonnaga. Sellele täiesti vastu on Leedu Üliõpilaskond, kuna Läti Üliõpilaskond on tahtnud olla erapooletu.

Kindel on see, et Poola kaastõmbamine Balti riikide Üliõpilaskondade Liidu töösse, suurendaks kahtlemata tugevasti S. E. L. L.'i mõju niihästi otsekoheste ülesannete täitmisel kui ka koostöös C. I. E.-ga. — Samuti tugevneks side rajariikide Üliõpilaskondade vahel — millel kõigil väga suur tähtsus. Üldiselt on aga teada Leedu vahekord Poolaga, Leedu Üliõpilaskonna suhtumine Poolasse — neil olevat igasugune koostöö võimatu.

Kui nüüd Soome Üliõpilaskonna poolt see küsimus konverent-

sil üles tõstetakse ja teiste maade Üliõpilaskondade poolt toetamist leiab, siis seisab kaalul rahulik töö S. E. L. L.-is praeguse koosseisu juures. S. E. L. L.-i põhikirja järele on tema otsused ainult siis maksvad kui nad vastuvõetud üksmeelselt kõigi üliõpilaskondade poolt. Käesolevas asjas üksmeelset otsust loota ei ole, sest ei ole loota, et ka Leedu hääletaks Poola vastuvõtmise poolt. Nii võib Poola küsimuse ülestõstmine otseselt tähendada lõhet S. E. L. L.-i liikmete vahel, kui jäetakse ka kategooriliselt Poola kaastõmbamise seisukohale. See lõhe võib muutuda otse Leedu-Poola küsimuseks, selles mõttes, et Poola S. E. L. L.-i tõmbamise nõude tagajärjel Leedu võib kalduda loobumisele S. E. L. L.-i koostööst.

Sellist olukorda ei saaks meie aga kuidagi pidada loomulikuks. Kui Eesti Üliõpilaskonna algatusel loodi 1923 a. S. E. L. L., siis juba sellest ajast peale on Eesti ikka pooldanud Poola kaastõmbamist. Seekord jäi küll Poola eemale. Kuid meie soov on olnud, et Balti riikide üliõpilaskondade Liit oleks viie liit s. o. sinna peaksid kuuluma nii Leedu kui Poola.

Kui nüüd riikide poliitilised vahekorrad on olukorra teinud seliseks, et S. E. L. L.-i laiendamine viiele läheks võimatuks ühe liikme vastuseismisel, ja karta on äärmisel juhul vast ainult, et üks endine liige vahelduks uuega, siis tuleb siin küll äärmise ettevaatusega teotseda. Meie ei saa arvata et S. E. L. L. tohiks olla kõige pealt poliitika tegemise kohaks. Pigemini tohiks uskuda, et Üliõpilaskondade koostöö ligindab ka rahvaid. Leedu peaks siiski arusaamisele tulema, et lahkkelid kahe rahva vahel ometi ei tohi maha salata ka ühised huvid, mis neil riikidel olemas. Just need lahkkelid nõuavad rahvaste noorsugudel vastutust tulevaste tarvete nimel. Jätkem lahkkelid lahkkelideks. Ajaloo tuleviku käigus peame paratamatult suuremate võitluste nimel juba nüüd otsima ka neid külgi, kus ka kodustel vastastel tuleb ühistes huvides rind rinna kõrval seista.

Võib olla ei ole küll see mõte veel kõigil küps. Sellest aga kõnelda pole veel mitte varajane. Ja kui aeg arutust annab, loodame kindlasti ka selle teostumist.

Liigne kategoorilisus, üks kõik kust poolt, rikuks ainult asja.

—p.

Ksv! ksv! ja vil! vil!

Kes tahavad suvet Soomes veeta, või vennaskaasvõitlejaid siin vastu võtta omapoole suvitamiseks, teadustagu 15 maini Välistoimkonda tingimised. (Ülalpidamise eest vastutasuks keeletunnid, talutöö või täiesti tasuta jne.)

S. E. L. L.'i KESKBÜROO istung Tartus.

6. aprillil pidas Tartus oma järjekordset istungit S. E. L. L.'i (Soome Eesti-Läti-Leedu) üliõpilaskondade keskbüroo.

Esitajaiks olid — Soomest: Soome Üliõpilaskondade Liidu esimees Antti Soini ja sekretär Olavi Vanne, Lätist — välistoimkonna juhataja O. Riteris ja sekretär Smits, Leedust — välistoimkonna juhataja Viljama ja ksvl Purvinis. Eesti Üliõpilaskonna esindajatenä võtsid istungist osa Üliõpilaskonna esimees H. Paalman ja välistoimkonna juhataja H. Raudsepp. Koosolekut juhatas O. Riteris, protokollis keskbüroo asjaajaja pr. A. Luht-Perlitz.

Päevakord, mis üksikutele Üliõpilaskondadele juba varem laiali saadetud, kinnitatakse esitatud kujul.

Üksikute punktide puhul peatatakse pikemalt keskbüroo korraldusel ilmutava

informatsioonbrošüüri

juures. Nimetatud brošüür valmib mai alguks. Trükkida otsustatakse seda 3000 eks., mis hiljem jaotatakse nelja Üliõpilaskonna vahel.

Kuna mai kuul peetakse Helsingis

S. E. L. L.'i konverents,

siis võetakse elavalt sõna konverentsi päevakorras seisvate küsimuste kohta. Et soodustada informatsiooni üksikute Üliõpilaskondade vahel, peetakse vajalikuks, et üksikute Üliõpilaskondade häälkandjad avaldaksid kirjutisi teiste maade Üliõpilaskondade ja nende sisemise korralduse kohta. Kuna see küsimus suure tähtsusega, peetakse vajalikuks luua erikomisjon üliõpilastele esitajate

jaoks S. E. L. L. konverentsil — ja seda juba mai kuul peetaval. Võetakse vastu eelarve, mis tasakaalu viidud 400 dollari peale.]

Leedu-Läti-Soome-Eesti Üliõpilaskondade esitajad.

Üksikute Üliõpilaskondade läbendamisele otsustatakse pöörata suuremat tähelepanu. Peetakse vajalikuks korraldada

jalamatkasis

S. E. L. L. kuuluvatesse riikidesse. Eesti Üliõpilaskonna ettepanekul korraldatakse tänava juuli lõpul

ekskursioon

keskbüroo poolt S. E. L. L. üliõpilaskondadele Oberammergau-Darmstadt-Brüssel — kestvusega umbes 25 päeva. Nimetatud ekskursioon oli kavatsusel Eesti Üliõpilaskonnal üksi, kuid oli karta, et ta võib ära jääda osavõtjate puudusel. Nüüd, ühiselt teistega, langeb see kartus ära.

Peatatakse veel üksikute küsimuste juures — nagu karskusküsimus,

S. E. L. L. spordiolümpiaad,

mis tänava septembri algul pidamisele tuleb Eestis — Tartus või Tallinnas.

Üldse möödus koosolek sõbralikult asjalikus töös. Peale istungi viibiti lühikesel omavahelisel õhtusöögil Vanemuises, mille järele esitajad ära sõitsid.

Vahekord Läti Üliõpilaskonnaga jalule seatud.

Kuna Eesti Üliõpilaskonnal viimasel S. E. L. L. olümpiaadil tekkinud konflikti tõttu — vahekord Läti Üliõpilaskonnaga katkes — siis oli esimene mure Üliõpilaskonna esitajail seda uuesti jälle jalule seada. Isiklike läbirääkimiste tulemuseks Üliõpilaskonna esimehe ksvl Paalmani ja Läti Üliõpilaskonna esitaja O. Riterise vahel oligi — et Läti Üliõpilaskonna esitaja andis ametliku vabanduse Eesti Üliõpilaskonnale.

Sellega on katkenud vahekord jälle jalule seatud ja sõbralik koostöö võib jätkuda.

—p.

„ÜLIÕPILASLEHE“ tellimine maksab ainult 1½ krooni semestris.

Elule lähemale!

Ajalehes „Kirjanduslik Orbiit“ kostavad juba mõnda aega sõjahüüüd „senise eesti kirjanduse eluvõõruse vastu“. Praegu keskikka jõudnud kirjanikkude omaegne pettumus lillelistel infernodel ja buduaaride luulest ning püüd omi teoseid sisustada elulisema ainega on tänapäevaste „noorte“ (ka mõne hallide juustega ja aastailt keskurite sekka kuuluva „noore“) kujutelus omandanud neile ainuomase ja esmakordse nähtuse veetluse. See meie kirjanduse suur käärimis- ja mehenemisprotsess, millest groteskse kokkuvõtte on annud August Alle oma „Lillas“elevandis“ ja tõsisema ülevaate Hugo Raudsepp monograafias „Mait Metsanurk“, kajastub „orbiitlaste“ pretensioonikais artiklile uuesti, aga seekord juba kindla käsu ja seadusena: elule lähemale! Selle käibiva hüüdsõna nimel haaratakse kraest kinni kõigil, kes ei anna välja magistri tarkusest ettemusterdatud „elulist“ mõõtu või kes mingi pärast puutuvad ette mõne orbiitlase „elule“, kujunegu see haarang teinekord ka kõige isiklikumat laadi arveõidenduseks. Meie noorte magistrite ja teiste orbiitlaste „eluline“ mentaliteet ju ei ulatu veel

nii sügavale, et nad suudaksid kirjanuslikkude nähtuste hinnangul hoiduda isikliku viha ja kättemaksu kiirest. Kuid mind ei huvita mitte sellised arveõidendused, nagu need ei huvita lugejatki. Tahan tänaseis ääremärkusis tähelepanu juhtida küsimusele, kui-võrt „elule lähedale“ on jõudnud orbiitlastest kirjanikud ise omis ilukirjanduslikes teoseis. Kui nad on avalikult esitanud mingi, otse kategoorilise imperatiivi tähtsust taotleva nõude, siis tohiks küll enne kõike küsida, kuidas nad ise teostavad seda nõuet. Mitte sõnade, vaid tegude järele tahaks otsustada nendegi üle.

Orbiitlastest kirjanikud — kes need on? Luuletajad Hiir ja Schüts, proosamehed Jakobson, Jürna, Kivikas, Kur-lents, Vallak. Kust on tulnud ja kuhu osutab nende kui sõnakunstnike eneseteostuse-tee? Argu pandagu pahaks ega võetagu vihaks, aga järgnevas ma pean pisut ebameeldivalt puudutama nende paisutatud enesetunnet.

Erni Hiire aastatelt pikk teekond „Ohverdet konnast“ „Puhtevirrani“ — eks ole see üksainus hüpe ekstrava-gantsusest „konstruiitud“ revolutsioo-

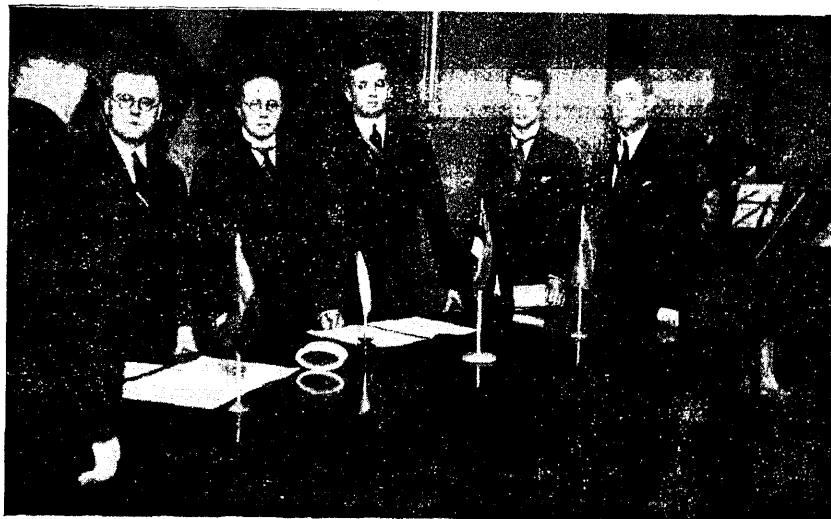
nilisusse nii sisus kui vormis? Viimati nimetatud luuletistekogu töörahvasõbralikud meeleolud on suletud nii raskepärasesse, kunstlikku, otsitud vormi, et hajub iga elulisuse mulje ja värsid muutuvad arusaadamatuks (s. o. „eluvõõraks“) harilikule lugejale. „Puhtevird“ — see on sama „konstruing“, mida orbiitlased mõnitavad Barbaruse juures, ainult selle vahega, et Barbaruse värsside taga siiski tundub vaimeset potentsi, kuna Hiire „konstruing“ on üsna jõuetu ning verevaene.

Hiirest spontaansem anne on kahel-damatult Johannes Schütz, kuid ta on seni avaldanud ainult ühe luuletistekogu, millest siiski on vähe tema arengusuuna määramiseks. Tänamatud mured Kirjanikkude Liidu ja selle asutiste „ümber korraldamisel“, „Orbiidi“ turukupja ning vanadekodu juhataja rasked ülesanded on niivõrt koormanud Schützi, et tal vaevalt aega on jäänud eneseülistuseks „Loomingus“, kõnele-mata otsesest loomingust. Vist talitas targemini Vilmar Adams, kui ta Werner „kirjanduslikust parlamendist“ põgenes Prahasse, et lasta vaikuses küpseda oma „jumala andel“.

Ülevaade sõpruslepinguist.

Vabad on veel 2 osakunda Helsingi Ülikooli juures.

Esimesena sõlmis sõpruslepingu Eesti Üliõpilaste Selts 1926 a. kahe põhjapoolsema osakunnaga: Pohjois-Pohjalaisen ja Etälä-Pohjalaisen Osakunnaga. See püsis mitu aastat ainukesena. Nüüd, viimsete 1929 sügiseste hõimupäevade tulemustena, sõlmisid lepinguid järjekorras: Korporatsioon Sakala — „Soome mulkidega“ — Hämäläis-Osakunnaga — 17. novembril l. a. Tartus. Korporatsioon Ugala — kogu Turu Ülikooli Üliõpilaskonnaga — detsembris l. a. (veel allkirjutamata). Naiskorporatsioon Fillae Patriae samuti Hämäläis-Osakunnaga 26. jaanuaril k. a. Helsingis. Üliõpilasselts Veljesto Sadakunnaga (Pori ja Rauma linnad) Tartus, 23. veebruaril k. a. (ilma kirjaliku lepinguta). Korporatsioon Vironia tuntud Karjalaisen-Osakunnaga Helsingis 28. veebruaril k. a. ja samal päeval Korporatsioon Fraternitas Estica Üliõpilaskonnas juhtiva Savo Osakunnaga. Teoksil on veel Eesti

Karjalais-Osakunna ja korp Vironia vahelise sõpruslepingu allakirjutamine Helsingis 28. II 30.

Naisüliõpilaste Seltsi ja Üliõpilasselts Põhjala poolt sõpruslepingu helsinglastega — Etälä-Suomi Osakunnaga.

Vabad on sõpruslepingu köidikuist vaid kõige vanem osakund — Viipuri (260 a.) ja Varsinais-Suomi.

Kirjanikud, kes leidsid tunnustust juba enne orbiitlemise keerdkäike, on August Jakobson ja Albert Kivikas. Kuid viimane neist ei ole juba mitu aastat avaldanud ühtegi ilukirjanduslikku teost. Mispärast meil ei jää maud kui oodata näiteid tema „uuest asjaseusest“, tema eluvõitlusis küpsenud H-stiilist. Võib-olla annab nurjunud katse pääseda orbiitlaste abil „Loomingu“ toimetaja kohale talle uut hoogu üllatavaks loominguks. „Soo-kaelte“, „Verimusta“, „Jüripäeva“ ja „Punase ja valge“ lugupeetud autorina temal igatahes tohiks olla tulevik ka ilma kirjanduspoliitika.

August Jakobsonile ma isiklikult panen palju lootusi. Usun, et temast kunagi võiks saada meie „teine Wilde“. Ta on tugevajõuline anne, haarab otsemaid elulisi küsimusi nende tuumast, ei „konstrui“ ega vigurda, vaid justatab soravalt ja lopsakalt naturalistlikus stiilis. Kuid nende tugevate vooruste kõrval tal on ka suur pahe: palju ja ruttukirjutamise kaldumus, pinnapäälsus, süvenematus. Igatahes ta ei ole seni annud veel ühtegi väärtteost, nagu on seda Wilde „Mäeküla piimamees“, Tammsaare „Tõde ja õigus“, Metsanurga „Jäljetu haud“ või mõnigi muu. Tema „Vaeste-patuste alev“ on üle koormatud liigihast ja teine tema suur teos (mitte suurteos) „Tuhkur hobune“ on põhitoonilt võlts ning teostuselt lohakas. Selles on käsitledavasse ajajärku — sõja algusaega — suletud niisugune sisu, niisugune mädanemine ning mandumine, mida siis mitte ei olnud, mis algas ning lõibus nähtavale alles aastaid hiljemini. Lisaks liigsele, võimatuse ni venitatud lobisemisele, teos otse kubiseb faktilist eksitusist ning vastuoksusist, nii et selle lugemine aina ärritab. Kord kuu tõuseb samal õhtul kaks korda (I, 394 ja 409), kord õõsi sadanud piksevihma järele on hommikul maas raske kaste I, 291, 419 j. t.), kord frondit tulnud sõdur on minestusse langemas jalahaava tõttu (II, 604), aga säälsamas, mõni minut hiljemini, ta läheb plikaga nurmele, kus aaleb tundide kaupa, ilma et haav end kuidagi annaks tunda (II, 615). Kord selletatakse ühe talu lagunemislugu nii I, 403) ja mõni lehekülj edasi hoopis teisiti (I, 417), kord jälle on mitte just suure lasteperega naisel võimalik sel-

line haruldane viljakus, et tal on „üks südame all, teine alles nisa otsas“ (417). Ja niisuguseid võimatusi, liialdusi, ületrumpamisi võiks „Tuhkrust hobusest“ loendada kümnete, võib-olla sadade kaupa.

Nõndaviisi läheb lugu, kui „elule lähedane aine“ satub elu- ja asjatundmata noorkirjaniku sule alla. Eluline aine iseenesest veel ei taga kirjandusliku teose kunstiväärtust. Ja elu jälgendamine kõigi selle rõvedustega ei ole mitte kunst. Ikka on vaja ka pisut loovat, läbinäevavat, „prohveticlikku“ vaimu, mis „elulist tooresmaterjali“ ümber vormiks, korraldaks, mõtestaks. Ja ikka on vaja elu- ning asjatundmist, muidu võidakse „elulisuse“ asemel kergesti sattuda rappa. Jakobson oma „Tuhkru hobusega“ ähvardas uppuda sinna jäljetumaks. Ja tema viimane novell „Eeva Sauluse okkiline rada“, kus igalt leheküljelt tungib vastu toore seisnud liha lehka, hoolimata, et sääl pääsusilmad õitsevad looduseaduste vastu südatalvel koos rukkililledele ja karikakardegale, — ei näita ka veel teed välja sellest soost, kuhu viis päästeta „Tuhkur hobune“.

Orbiitlaste kahjuks Jakobson ei ole ainus, kes „elulisuse“ nimel eelistab peatuda seksuaalse lodevuse stseenidel, menstruaatsiooni, abortidel, suguhai-gustel ja suguosade nägerdamisel.

Jakobsoni kõrval ka Jürna kirjeldab meelsasti rõvedaid, ülinaatuarlistlike pilte sugudevahelisest elust. Tema stiil aga ei ole enam „eluline“, vaid pigemini jälle „konstruitud“, raskejärgne, kunstlik. Tema lauset tuleb sageli uurida nagu hiina aabitsat, eriti, kui see veel ei ole läbi käinud ajakirjatoimetajate puhastustulest. Aine käsitusel ning stiililt Jürnat võiks õigusega nimetada „kuradi nooreestlasiks“, kui ta mitte ei kuuluks „Orbiidi“ lipukandjate hulka. Aga neile ju on omane kahesugune mõt: mida nad peavad paheks nooreestlasile, seda loevad vooruseks enestele. „Orbiidis“ on järjekindlasti kallale tungitud, näiteks, Henrik Visnapuu erootikaharrastusile ning magatamisteenidele, aga Jakobsoni ja Jürna rõveduste vastu sääl ei ole lausutud sõnagi.

Kas peatuda lõpuks veel Kurlentsi ja Vallaku juures? Kurlents on seni avaldanud ainult ühe raamatu, mida

päälegi nimetab vesteks — liiga vähe, et temast kõnelda. Peet Vallaku loomingu on õigusega nimetatud nukuteatriks. See on huvitav, omapärane, seda võib mõnuga nautida, aga mille poolest selle sisu ja laad läheb eriti lahku, näiteks. August Gailiti loomingu? Mõlema teosed on teatud määran „eluvõõrad“, nende vahel ei nähtu selliseid „põhimõttelisi lahkuminekuid“, et nad ei võiks kuuluda ühte rühma. Nagu Vallak enam aastailt ei ole noorur, nii ta on ka kunstiliselt küpsusel ette jõudnud kõigist orbiitlastist. Teda ühendavad nendega ainult puhtkirjanduspoliitilised kaalutlused.

Kus on siis see uus, eluline suund, mida kuulutab „Orbiit“, need vastsed, eluvärsked kirjanikud, keda ta kummardab? Jakobson ja Kivikas — jah, kuid esimene neist ei suuda veel loojana ümber vormida „elulist tooresmaterjali“, mida ta kuhjati oma teosesse, ja teine on viimaseil aastail kirjaniikuna hoopis vaikunud. Kolmandad, neljandad — kaheldamatult nad on andekaid, aga oma lubadusist nad ei ole veel midagi teostanud. Ja ma kahtlen, kas nad neist midagi teostavadki enne kesk- või vanasse ikka jõudmist. Eesti inimene küpseb aegamööda, ja elukogemusi omandatakse aastatega. Ei saa orbiitlastedki murda looduseadusi ega koolipingilt hüpata ajalukku.

Kui Knut Hamsun Maksim Gorki, Jack London või Panait Israti kirjutasid ühe elulise väärtteose teise järele, siis sellepärast, et nende selja taga oli juba hulk sisurikast, võitleva ja kannatava inimese elu. Meie kahekümne ja kolmekümne vaheliste kirjatarkade eluring piirdub vaevalt millegi muu kui Werneri kohvikuga, aga juba nad usuvad elu selle kannatuste ja heitlusega tundvat nii põhjalikult, et kuulutavad endid selle ainuõigeiks kujutajaks. Juba nad keerutavad kõrgelt „Orbiiti“ kõigi vastu, kes ei hülia neile hosianna või pisimatki kahtlust avaldavad nende elutundmise kohta.

Asi sellinegi iseteadvus, kuni seda ei ole asendada oma loomingu sisulise väärtusega. Käibiv hüüdsõna „elule lähemale!“ aitab mõni aeg püsida päevakorras, ja küllap siis jälle näeb, mis edasi saab.

Jaan Kärner.

Meie rahva poliitiline hingeelu.

Sümpaatia, antipaatia, empaatia.

Westend.

Ega ei saa üldiselt ütelda, et meie avalikus arvamises välispoliitilised küsimused oleksid liiga kaalukalt tähelepanu objektiks. Otse vastupidi — meie ajakirjanduslik välispoliitiline informatsioon loetakse mõlemal jalgu. Seft ega need telegrammi teated või

fassa lehtede ümberjutustised, mis meil välisriikide vahelisi suhteid valgustavad, ole veel fugugi tõdetatavad kuigi tõsise selgitujena või orientatsioonina.

See ei ole mitte ainult meie ajakirjanduse võiga.

Näib et ta laiemais hultades

vastata hutoi veel tõrdlemisi puudub.

Üks väline põhjus seisab selles, õigemini ajalooline põhjus, et meil pole omaorientatsioonilist välispoliitilist traditsiooni kuigi tefitvalt.

Meie isefestuse aeg on ju

«Üliõpilaslehe» tänane kaanepilt kujutab Vabadussõjas langenud kaasvõitlejate mälestusmärgi kavandit (kunstnik A. Starkopf'i teos), mis seatakse üles Edustuse saali.

lühike. Mõned teised sama noored riigid on aga sarnaselt huvialadelt natuke teises seisukorras. Säär on omaette huvielustajad, iffa päevakorras sellised küsimused, mis igapäevases sise- ja kultuurelus prototseerivad alaliigi seisukohavõtte, on pretensioone suurematele küsitavustele. Olgu näitena rootsi küsimus Soomes või Wilno küsimus Leedus. Kuigi need on asjad, mis muidu palju pahandust tekitavad, rahwa hinges on neil see hea külg, et nad õhutatavad rahvusliku tunnet nende kaudu huvi tundma ka teiste väliste probleemide vastu, õpetavad rahvast välispoliitiliselt mõtlema.

Neil puudub aga igasugune sarnanegi agressiivsus nagu seda on näit. Soomes Karjala suhtes, ja meie leplikus lähed nii kaugele, et meelsamini lootutame $\frac{1}{2}$ Wälja ja peotäis manufeid senga-songalise piirjoone kaudu, kui et lasessime maiste warade eest, kuigi neid foi ja rooste seljuhul ei riku, nõrgendada paleuslikke heanaaberlikke wahetordi.

Ega me ei tahagi siin enestele etteheiteid teha. See on terve instinkt: „Jättagu aga meid rahule, ega meie ei puutu ka teisi.“ — Ja see terve instinkt on niivõrt terve, et ta reageerima hakkab alles siis kui talle rufitaga otse kulmu kohta koputatakse. Meie poliitika on kõige päält enesekaitse orientatsioon, agressiivne teos mitte. See on see heasoovlikkuse poliitika ka siis, kui teda väljaspool tempelmargistatakse kas või kartuli ja liha tollidega. Ja kui ka siis on kahel wellel raha wahelt wõõrus — siis tunneme end waid haabunudena, et ole hea, mees, et omad inimesed puha, et mis ja jändad, et ega kartulate pärast maksa siis weresidemeid taffestada.

Uga ega sellepärast eestlane ole sugugi pehme mees. Meie ei tunne kahelusi mitte ainult Betseris, waid ka üldse tungi sellejärele. Wabadussõjas on ta faunis tugetawõitu, see kahelustung nimelt. Sina oli ka faumatud wälis-

maale, ja omawaheline läbifaamine oli hea. Kui wäliswaelased olid läbi peffetud, siis sünnipärane rufitafügelemine pani mehed omawahel jõudu katsuma.

Ja see tung on meie üliõpilaskonnasii kui kõwa, et — arvestamata kunglaid ja flatwaid — kui mõni wälismaalane meile külla tuleb, siis hea meelega lödeme talle huwitawaks waatemänguks maha ühe tindirekwa skandaali ajakirjanduse weergudel, et nii ja nii waata armas Wälismaa Minister, et kahelda me ostame, aga sinuga oleme sõbrad. Ja kuna me ainult ei ostka kahelda, waid ka peame seda tegema, siis rassime oma wahel. See on igiwana burfeti komme, ja meie peame wäga kultuurseks julega lainetada tindisoppa nii, et ilm täis, ja ritte barbaarise korporandi kombel kolm ja pool minutit harjutusrelwaga wastase tafelaashi kallal udjata. Millists lüüa pubeliga kui soppa on küllalt.

*

Selle kõrwal oleme innustatud kõrgest inimse ideest. Meie saame iffa teisest aru. Tunneme talle tugetwasti sisse. Kuigi eesti rahwas on oma mõtte- ja tundeilmas püstitanud kaks suuremat postamenti kaks naabri suhtes, ühe ülistatwa — rootslastele Rootsi messianismi, millist ühe rahwa apoloogiast ei leidu terwes maailmarahwaste peres tufagil mujal mitte — ja teise wõimatuseni tõgatwa — mitte ainult piirdudes teelekeetmise küsimusega — Iduna naabri suhtes, siiski ei saa jätta finnistamata, et meie suhtumisi oma naabrirahwastega ei määra mitte kõigepealt antipaatia ja sümpaatia tunded, waid empaatia.

Empaatia, see on sisetundmine teise mõtteilma, temast arusaamine või wähemalt aru saada tahmine.

Uru saama aga tähendab andestama.

Kui on teisel rahwal pretensioon meie suhtes, siis saame taft aru — ja andestame. Ja kui siiski wahest tuleb empaatiale

juure weel perefondlik sümpaatia tunne, siis hea meelega oleme walmis aru saama, et armas wend kui sul isu käib meie järele, siis me saame seft aru, et ole lahke.

Seefama empaatia on meid wäga fallitwaks disponeerinud ka igasuguste St. Mary'ide pääluude firma all pakutawale „ideelisele“ kaubale.

Meie püüame kõige heatahtlikult empatiseerida — aru saada, sisse tunda — kõige kõrgema inimse nimel ka neile ebainimsustele, mida kaasa toob teoreetilise margoloogia rafendamise leninotehniliselt.

See on ära seletatud, meie tahame jälgida ka sellist patifismi, mis tahab militarismi tontil lunastada iseennast oma ideelise ennatusega wastase relwa ettefeadmifega.

Weel enam — ka madu on meile kõige pealt Jumala loom, on meile nii fallis, et heameelise empaatiaga sõendame teda oma rinnal, et olgu sul ka head päetwad.

Ja kui meie siis tsufata saame, siis on meil iffagi weel empaatiat — ta ju peab tsufatama, ta on ju niisugune.

Selline empaatia pole aga mitte bitaafne, pole eluline.

Ma arwan, kogu Soome-Ugri rahwas on lainud just oma liigse intelligentse, teistest arusaamise, kaduwat teed. Eesti rahwas on warmas sisse tundma kõigile wõõrale. Segaabielus eesti rahwuseft pool iffagi õpib ära kõige pealt oma abikaasa keele ja pärandab selle lastele. Nii on empatiseerinud kogu Soome hõim wõõrastele — ja sinna sulanud.

Ka nüüdsegi Sarmaatia ja farmaatikkuse suhtes näib meil olewat liiga palju andestatwat arusaamist. Liiga leplikus oleme weel jäänud — kõigi püssipautude fiuste.

Kas ei oleks aeg hakata näitama ja fastwatama ka mitte-arusaamist kistwinaärmete paratamatuselt, kas ei oleks aeg rewideerimisele wõtta ka empatiseerimist mõnegi ilmatwaatelise ideoloogia suhtes.

Libonius

Polemika

Kommersisümbolika

Kuigi vastuvaidleja mult ei nõuagi ajaloolist põhendamist, siiski katsumeg (eriti psühhoanalüütiliste võhikute rahustuseks) natukene valgustada stehhimiskombe arenglugu, mis küll autoriteetide otsuse järgi on täitsa tüme. Selle kombe arengut võib jälgida seitsmeteistkümnenda sajandini. Kaheksateistkümnenda sajandi kolmandal veerandil oli mütside läbitorkimine (ühenduses tooreste ja roppude lauludega) otse üliõpilaste joomingute tunnusmärgiks (Laukhard). Siiski on palju vanemast ajast teada katseid, mida on teinud vagad ja vooruslikud meesterahvad (Zachariae): anda sorkimiskombele ideeline alus. Sedasorti katseid on tehtud järjest sajandite jooksul; me võime saksa üliõpilaskommete ajalugudes tihti leida märget, et sel ja sel aastal muutis see ja see stehhimiskombe isamaaliseks tegevuseks.

Mis oli ta aga enne?

Selle kohta olen leidnud ainult põlglikke notitise: „verschrieene Strophen“ ja „rohe Lieder“ on moodustanud stehhimise saate. Seda illustreerib Laukhardilt säilunud salm:

„Wer ist ein rechter Bursch? Der so am Tage schmauset,
„Der Nachts herumschwärmt, wetzt —
„Der die Philister schwänzt, die Professores prellt“ etc.

Seda aitab selgitada ka kommersi eelkäija vaatlemine. Varem hütti säärast olengut „hospitiitsiks“. Seal valitses n. n. „šarmantide“ = (s. o. armukeste-) kultus. Joomaaja kestel ja vastastikku kiideti nende vooruseid ning hüvesid. Vähemkiitlevate, aga enamtooremate aegade tülles muutus see kombestikus ettenähtud sõnaline renomeerimine tegelikult sorkimiseks ja vahetamiseks. Sealjuures laenati see hilisem ühisharrastus kindlasti üksikjuhtudel — nimeht privaatvennastumisest.

Millisena stehhimine figureeris seal, millise ürgusega ta on sellisena ja millal ning mishaaval ta poetus (alul mitteoluliseks) thiskombeks — kõike seda on raske selgitada selle ajastu segases ajaloos. Teatav kõlaline sarnasus viipab tagasi ühele turnirikäigule; see komme oli aga oluliselt hoopis teist laadi kui üliõpilas-stehhimine. Katse teklipurustamise eelkäijaks moodustada kausesse minevikku kaitserelva võitlusvõimetuks tegemist — see on ajalooline nonsens. Niisugust kiivripurustamist meie ei tunne ajaloost ja vaevalt olekski mõeldav kalli varanduse

rikkumine. Ning ainult äraheitmine pole ometi läbitorkamine, millest jutt vanemateski lauludes.

Palju loomulikum on siingi oletada analoogiat eelpoolmainitule. Nagu alul hospitiitsil kiideti ja lubati oma armukesti — nii hiljem vahetati ning sorgiti kommersil mütse. Sõnalise lubamise asemel (mis oli varjamatult seksuaalne) — sümbolne toiming (kus see sisu peitus).

Ses mõttes oli loomulik samaselles suunas, kui kaheksateistkümnenda sajandi lõpul oli tagajärg peenetundelisemate inimeste püütl seda kommet õilistada. Nimelt toodi sisse isamaaline motiiv, mis võitis üldtunnustuse saksa vabadussõjale järgnevail rahvuslikkudel tõusuaastatel. Siiski ei ole kaugeltekki kogu kommersikombestik muudetud ja moonutatud sääraseks, et ta puhtalt seletuks selle teise, juuretoodud juhtmõtte järgi. Näiteks, kui sakslane laulab: „Ich durchbohr“) den Hut und schwöre, halten will ich stets auf Ehre, stets ein flotter Bursche sein!“

Arusaadavalt ei ole niisugusel „flotter Burschil“ midagi tegemist isamaaga, küll on ta aga kange mees, „der des Nachts herumschwärmt, wetzt —“ Ses mõttes tulebki arusaada, et taibatav ja korporantide poolt seletatav kommersiosa pole veel kõik ning kogu kommerss. Üksikasjad aga korralduvad selgelt ja arusaadavalt, kui neid vaadelda — nagu tegime — selle traditsiooni arengu ürgseisukohtadelt.

Tavalisel on vähikotli kombeks ühest pruugist nii aru saada, kuidas selle teostajad ise seda seletavad; kas nad seda teevad täielikult ja taibatavalt või mitte — seda ei panda täheleegi. Siin saab anda õige üldpildi ainult psühhoanalüütiline vaatlusviis, mis otsib geneetilisel mõtte välja ka nendest toimingutest, millel teostajad ei tea olevatki mõtet. Ja niisugustel uurimistel on selgunud, et neid toiminguid — sama otstarvekohaselt kui teadlikkegi — juhib alateadvus, millesse koondunud allasurutud soovid ja rahuldamatud loomulikud tungid. Et seal suurelt osalt just seksuaalset laadi ihad — see on fakt, mis selgub sellest, et neid soove kõige enam rahuldama tuina tuleb allasuruda. Sellegipärast ei tohi veel samastada alateadvust ning seksuaalteeti. Kindlasti saab ainult konstateerida kõige alateadvusliku ürgselt-kõhelist laadi, mis otsustavalt mõjustavad teadvuse täielikule kontrollile mittealluvaid teotsemisi.

1) aktiivsus siiski

etifedid... (järg).

Metoodiliseks kõrvalmärkeks olgu juhitud tähelepanu asjaolule, et mitte kõigi toimingute tagast ühesuguse õigusega ei saa otsida alateadvusest sõltuvat „mõtet“ ning seda fikseerida. Kõige enam on psühhoanalüütiline uurimisviis õigustatud muidugi vaime se g aduste juures, kus teatavale talitusviisile ei osata anda mitte mingisugust seletust. Samuti on ta väga kohane traditsioonide seletamisel, mille ürgne mõte on meelest läinud, mida aga siiski harrastatakse ja mis annavad sügavaid elamusi. Tunduvalt väiksem õigustus on juba üksikjuhtude uurimisel selle meetodi abil; sest üksikjuht võib olla juhuslik, tema kontrollimine aga on ta ainukordsuse tõttu võimatu.

Tõepoolest ongi psühhoanalüüs saavutanud kahel esimesel uurimisretkel määratud tagajärgi: tema abil on saadud ravida parandamatuks peetud hingehaiguseid; temaga on pääsetud ligi vähemalt teatavalgi määral nähteile, mida peeti täitsa seletamatuks — näiteks religioon. Samas mõttes võib ka teda õigustatult rakendada kommersikombestiku uurimisele; on ju selle kombe tähendus teostajailegi arusaamatu, nagu eriti kujukalt tõendavad ksv! Libeda kobavad seletuskatsed.

Muidugi näib neil pääliskaudseil olevat lihtne õigustada niisuguseid kombeid, kes kogu kommerssi peavad vaid joomiselõbusamaks tegemiseks. Muidugi jätvavad säärased „romantika-ideoloogid“ seletamata — miks lõbu tuleb just mütside torkimisest ja miks niisugune komme on tekkinud? — Teine Tartus lihtsameelsemate korporantide seas levinud „seletus“ kõlab: komme olevat vana traditsioon (pärit kas ei-tea-kust või à la Libe: sõjakaalt con-milites'idelt), teda teostatakse ka kaasaskäiva isamaalise ning vennastava sisu — või ka lihtsalt seepärast, et säärane harjumus ikka olnud. (ksv! Libe: kui korra omandatud sõjakad sümbolid — müts ja lint —, siis ka nendega kooskäivad vastavad tseremooniad). Kõik need katsed jätvavad lahtiseiks nii kommersiteostamise üksikasjade põhendamise, kui ka selle kombestiku tekkimise määritleja, kui ka selle tõukejõu, mis viinud tema läbi sajandite ja muutuste tänapäevani. Isegi üldseletus — see toiming olevat patriootlik — ei tule arvesse põhjendusega; näitamine ju isamaaliku motiivi hilisemat lisandumist.

Et meil kommersikorra juures tegemist on sümbolidega — seda peavad tunnustama vastuvaidlejadki.

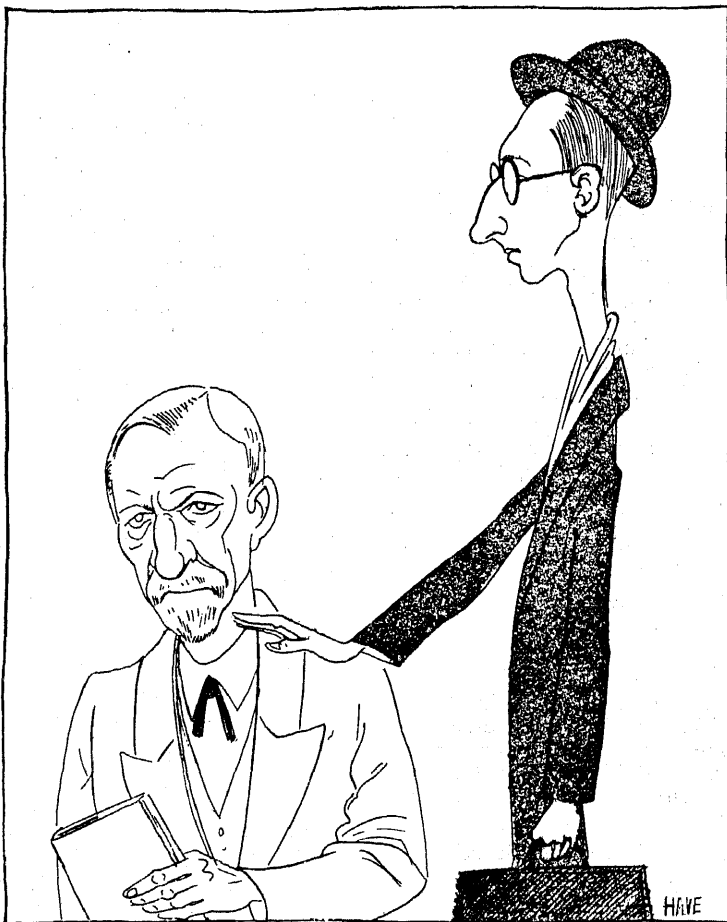
Sümboliseerimiskunsti ningsümbolite desifreerimist võime aga õppida psühholoogia eriharult — unelmituurimisel. Inimlik loomus esitab meile unelmites valju tsensuuri poolt muudetud kujul mitmesuguseid elulisi nähteid, mis annavad tööd kiheilmale. Muutmisseaduseid jälgida võimaldab meile hüpnoos ja arstiline psühhoanalüüs; tegelikud ravimistulemused on veenvalt kinnitanud neid tulemusi. Samas selgus ka, et ajalooliselt kujunenud sümbolika allub samadele seadustele ja et sümbolid ainult osaliselt kajastavad originaali; adekvaatsed sümbolid on haruldased: see ei sõltu mitte üksi nende leidmise raskusest, vaid veel enam tsensuuri valjusest, mis püüab muuta ja õilistada ürgset kihelest tähendust. Viimase märkme ilus näide on kommersikorra areng: alul varjamatu renomeering hospitiisil, siis „läbikäimisel“ — merciumil lihtne sümbolika, viimaks elevatsioon isamaalise motiivi näol, mis siiski pole suutnud endasse sulatada veel kõiki üksikosi.

Meie olueritluse ja selle historilise skitsi kõrval on veel meie seletust kinnitamas kolmas vaatenurk, millele ksv! Libe ise juhib silmad, nimetades kommerssi „relvakaaslaste sümbolikaaks“. Juhtisime juba eelmises kirjutises melega tehtud ekskursis tähelepanu võitluse ülekantud tähendusele — näiteks unelmisümbolina. Et praegu veel üliõpilaskommetes säilunud võitluselemendid pole otseselt, vaid ainult kaudselt võetavad — selle juures vist ei tohiks olla kahtlust. Kommerss „relvakaasluse“ kinnitajana sees mõttes — see täpselt ongi meie seletus.

Võiks tuua veel teisi ja uusi kinnitavaid vaatekohti selle traditsioonistiku nii seletamiseks. Kuid kuna piisaks siin ühestki tõestusest (tegemist olles ju kindlakuulise traditsiooniga), üksikjuhtude uurimisel on psühhoanalüütiline meetod ainult eriti põhjendatud korral rakendamiseõigustatud. Näiteks pole eksitoimingute teooria mitte kõikjal kasutatav, sest eksimusi sõltub suurelt osalt organismi üldiseist häireasendest: näiteks väsimusest. Siiski on eksitoimingute teooriaga teinud palju arusaadavaks, mida enne ei mõistatud.

Ksv! Juhan Libe on hõpanud aga täiesti psühhoanalüüsi piiridest välja, kui ta toob minu vaatluse paralleeliks Minimaxi, sulepea tindipotti kastmise ja lusika torkamise võisilma. Kui ühel toiminguil on kõiki üksikosi täitev mõte ning selge eesmärk (nagu tulekustudamine, tindiõõtmine, pudrusõõtmine), siis pole põhjust seda siduda mingi sümboliga. Sümboliks nimetame esemeid või toiminguid mis kaotanud oma esimese, otse ja elulise mõtte ning mille kaudu avaldub teine — alateadlik ja varjatud. Kui näiteks

Teaduse hukutav mõju noorele inimesele.

„Mitte ühtegi Teie raamatut enam, härra Freud Muidu näen ma igal sammul kõlblusvastaseid toiminguid.“

mõni korporatsioon omal pidulikul koosviibimisel tooks välja Minimaxi ja lõbu pärast laseks kustutamisvahtu vastu lage, kui Landesvateril keset lauda asetatud tindipotti põhjusest torkaksid kõik ksv! ksv! omad sulepead või näpud, või kui ainult spordiks õngitseksid võisilmases — siis võiks siit tõesti mõndagi otsida. Ja kõik see polegi nii võimatu: ksv! Libedale teadmiseks, et paljud psühhoanalüüsi teevad kõiki neid manipulatsioone omaks isiklikuks naudinguks! Normaalsel inimesel pole aga siit midagi otsida. —

Ksv! Libe'da rasvases trükis katse nüüsguste sätute asjadega rünjata asjalikke põhjendusi, see meeletab paljutuntud samaväärset demagoogilist võitlusabinõud psühhoanalüüsi vastu. Meetod seisab nimelt selles, et kui keegi avastab teisele ebameeldiva asjaolu, siis kohe seob see tähelepanekut näitaja isikuga.

Sellegi veidra katse tegi ksv! Libe, kõneldes midagi „mõnulevast fantaasiast“. See on ebaakadeemiline argumentum ad hominem! Ja ometi kõljab nii delikaatseid küsimusi käsitleda ainult akadeemilisel pinnal — „Üliõpilaslehes“ ja asjalikult; kuigi ruumipudusel peame loobuma teaduslikust täpsusest ja lisandusest, nagu detailanalüüsi ning tsiteerimisest. . .

Meie näitasime, et korporatsioonide kord oluliselt sõltub meeste seksuaalpsüühusest. Seda ei ole veel vääratud.

Meie väitsime, et naiskorporatsioonid, tahes olla naiselikud ja neitsilikud, ei saa ega või teostada neid korporantlike kombeid. Seda ei saa väärata.

Juba ma läinud korral riivasin viisi, kuidas see komme mõttetult ülevõtmisena poetus käomunaks naiskorporatsioonide pessa. Aga või see

lõpuks eesti meeskorporatsioonideski on teisiti? Asja igapidi kaasatundsid võibolla esimesed Tartu korporandid, kui see kõigist saksa ülikoolidest välja visatud rahutu element kolis meie linna läinud sajandi esimesil aastail. Kuid siiski on taibatav, et mingi (muidugi sõnades seletamatu ja väljendamatu) tunne seob mehi Landesvateri külge.

On see ju loomulik, kuna siin alateadvuse ja tegelikkuse vahel võimalik kindel aimussild.

Naiskorporatsioonidele aga veelkord üks memento! On ebakohane ja otse kahju, et labastavad endid edasi (võibolla valehäbi pärast) need, kes oleksid kutsutud vääremalt valmistuma. Miks ei kuule nad mõistuse häält?

Arvan, et naiselikulgi loogikal on omad reeglid: ta peab järgima loomusele. Kommersikombed aga pole ühendatavad einaiselikkusega ega (veel vähem) neitsilikkusega! See-ga ka mitte nende loomusega!

Ilmar Tõnisson.

Kommersist ja vennastusest.

Vastuseks eelmisele.

1) Ksv! Ilmar Tõnisson teeb eelnevas kirjutises *quaternio terminorum*'i. Ta segab ära mõisted kommersi ja vennastus Kommersi all mõistetakse läbikäimist, resp. kokkusaamist, liikimist jne. — lihtsalt siis ka — olengut. Kuna muil mail üliõpilasorganisatsioonid — mitte ainult korpid ei asunud kindlais kortereis, vaid pidasid järjekordseid kokkusaamisi kusagil selleks määratud paigas, siis need kokkusaamised olidki peamised läbikäimised — kommersid, ja harilikult seoses suuremate joomingutega. Et selleaegsed tudengid, nagu üldiseltki, niisugusel suuremail olenguil prassisid ja lakkusid, on teada, kuid need joomingud ühes ektessidega võisid ja sündisidki ka ilma, et oleks ette võetud vennastusrituaali. Vastupidi — vennastus võis ja võib sündida ilma kommersita — suurema kokkutulekuta — kahe, kolme mehe vahel.

Nüüd hilisemal ajal on kommersi mõiste piiratud rohkem suuremate pidustistega, aastapäevade, semestri lõpuga (meil Eestis, näit. Saksa korpidel on teisiti), ja vennastusrituaali tarvitatakse ka vähem, nii et ka see on koondatud rohkem tähtpäevadele. Et need — kommersi ja vennastus — sünnivad ühtaegselt, see veel ei tähenda, et nad oleksid samad, või põhjuslikult üksteisega seotud. See on sama loogika, millega mõniaeg tagasi üks tudengi erikeele uurija tõlgendas „kommerseerimist“ — lippudega linnas ringisõitmiseks. Kui nüüd Ilmar Tõnisson seob olengute ektessid mingisugusesse kausaalsesse ühendusse vennastusega ja vennastuse sümboolikaga, siis sama hästi võiksime

näit. söömise ajal istumist pidada isutunde sümboolistamiseks. Kauselt võiks seda veelgi teha kindlasti usutavamalt, kui viia olengu kombeid ja vennastus mõiste kausaalsesse ühendusse.

2) Täiesti õige on Ksv! Tõnissoni etteheide minule, et ma olen Freudi teooria piiridest välja hüpanud sellega, et vennastuse sümboolika puhul olen rõõbandanud igapäevaseid lihtsaid toiminguid. See etteheide ei olegi mõeldud Freudi teooria piirides — vaid freudianismile enesele. On ju selge, et sümboolse toimingu eriomaseks jooneks on otse ots-tarbe puudumine, kuid ega see veel tähenda, et asemele tulnud „alateadlik ja varjatud“ tagapõhi peaks olema kindlasti seksuaalne. Kui ksv! Tõnisson kõneleb mingisugusest umbmäärasest biooloogilise astmestikust, siis võiksime vaa-deldanäit. kõiki rudimenteid ja provisoor-organe, mis kaotatud oma esialgse — või üldiseltki igasuguseotstarbe. Kui ka näit. keskmine toakoer enne sohvapad-jale maha heitmist enese tümber ära keerutab ringi või poolteist, siis on see teatavasti ikkagi atavistlik jäänus sellest ajast, kui koera esivanemad vabaslooduses enesele kõrge rohu sees aset valmistasid, aga mitte mõni seksuaal-kompleks.

3) „Stehhimine“ ei ole kiivri hävitamise rudiment — seda ma pole mõtelnud — kuna kiivri lõhkumine keskajal oleks tõesti olnud absurdum — vaid analoogia takelaashi (kiivri) äraheitmisele mensuuril. Vanasti täitis selle aset, näovabastamine või peakatte tagasi lük-kamine. Hoop ei anta ka vastasele vaid oma kaitsevarustisele — vastase asemel.

Pea paljastamisel on seega sümboolika selgitamisel aluslik tähendus — tal asub loogiline rõhk. Elamuste hari-punkt võib ju peituda takelaashile antud hoobis või muus, aga ega see asja ei muuda.

4) Vennastussümbolika on täiesti selge — see on relvasihtimine vastase asemel (iseenese või) oma varustise vastu, millega konstateeritakse, et vandevenna vastu ei taheta olla sõjajalal. Kui ksv! Ilmar Tõnisson arvab, et seda ei teata, või pole aru saanud, et ka selline seletus on printsipiilist monistlik, siis näitab see ainult seda, et ta on tõtanud seletama oma arvamisi neile, kelle käest ta oleks pidanud neid küsima. Sest ka nüüdsed üliõpilased ei näe relvatarvitamist mitte ainult unes.

5) Selles mõttes oleks õnnelikum vennastuse algideed otsida mitte ainult üliõpilaselu piiridest, vaid kaugemalt — vande- ja verevenduste rituaalidest. Neid tuntakse ju.

6) Psühhoanalüütilise meetodi rakendamine on praeguse teadusliku mõtlemisviisi juures võimalik ikka ainult teatud ettevaatusega, isegi usuliste sakramentide piirides (totem söömingu küsimus). Lähemate päritoluga ja selgemate rituaalide puhul aga on asjata hingehaiglust appi kutsuda. Ja kui — ilma argumentum ad hominem'ita, — siis on see võimalik ainult normaalsusest väljakaldumise kaudu.

7) Ei pea pikemalt tarvilikuks aega ja ruumi raisata kõrvalisemate libastumiste ja aavitsemiste õiendamise-ga. Lõpetan omapoolt väeluse, kuna autori järelikirjutis ei anna midagi veenvat.

Juhan Libe.

Curiosa.

Akadeemiline Emakeele Selts on pöördunud mõnede üliõpilasorganisatsioonide poole kirjaga, et need annetaksid stipendiume murdeuurimuste tööde läbi-viimiseks.

Vana akadeemiline traditsioon on olnud, et teaduslikud asufised andsid stipendiume, ja üliõpilased kasutasid neid. Nüüd on asi nähtavasti vastupidine.

Audex.

Üliõpilaskonna toetusnädal

Õnnestus hästi. Sissetulekuid ca 2600 kr. (sellest 1000 kr. Tallinnast). Ballist tekkis kulu. Peamised toetajad olid ksv! ksv! ise. Järgmiseks korra-ks on kavatsus konstruuda aparaat vil! vil! ligiõmbamiseks.

Üksikasjalisema ülevaate ja aru-ande toetusnädalast ning uue aparaadi projekti toome järgmises numbris.

Ksv! Ksv! „ÜLIÖPILASLEHT“ palub otsekohe teadustada kõigist kor-ratustest, mis lehe kättesaamisel esile tulevad.

Organiseerumatute kaasvõitlejate olukorrast ja suuniflustest.

Kas teie tunnete organiseerumatute kaasvõitlejate olukorda studiumi ajal, nende püüdeid ja eesmärke? Kas teie teate, miks organiseerumatud üliõpilased töötavad Üliõpilask. Edustuse ridades ja isegi oma büroos?

Ainult vähesed kaasvõitlejad on teadlikud organiseerumatute üliõpilaste elutingimustest, tegevusest ja püüetest, sest sellest on kõneldud ainult kitsamaile ringkonnile, kuna keegi ei ole selle kohta „Üliõpilaslehe“ veergudel sõna võtnud.

Tartu üliõpilaspererele on antud vaba võimalus organiseerumiseks. Seepärast on eluõigus antud nii organiseeritud kui ka organiseerumatuile kaasvõitlejatele. Mõlemad liigid võivad eksisteerida ja teotseada enda ja terve kaasvõitlejaskonna huvides.

Üheski intiimorganisatsioonis pole niipalju liikmeid kui on organiseerumatuid kaasvõitlejaid kogusummana, — nende arv on kõikunud 2500—1000 piirides. Meil ei tarvitse imestada organiseerumatute arvulise rohkuse üle, kuna meist igäüks on olnud kord kas lühemat või pikemat aega organiseerumatu.

Organiseerumatute üliõpilaste pere elab ja teotseb mitmeti teistes tingimustes kui organiseeritud, kes on tihedalt seotud oma organisatsiooniga, selle ülesannete, tegevuse ja harrastustega. Selliseid töökohustusi organiseerumatul ei ole, nad võivad selle asemel rohkem töötada studiumi alal ja tegevad olla mitmesugustes akadeemilistes ühinguis. On kujunenud üsna harilikuks nähteks, et üliõpilane organiseerumatuna käib korralikult kuulamas nõutavaid ja soovitatud loenguid ja õiendab suure tööhooga eksameid. Kuid organiseerumisel jääb otsene studiumitöö mõneks ajaks soiku.

Siiski ei saa öelda, et organiseerumatud kaasvõitlejad oleksid üldiselt edukamad omis õpinguis. Kuigi neil ei ole intiimorganisatsiooni kohustusi ja ülesandeid, on nende olukord majanduslikult palju kitsam ja raskem. Samam

õigustel põhjusil jäänud organiseerumatuiks. Majandusliku kitsikuse tõttu peab enamik organiseerumatuist oma kõrvaltöö juures väljaspool Tartu õppima, kuna siinsed kaasvõitlejad on sunnitud leppima halbade korteritega ja minimaalse söögiga. Võiks mainida mitut org-matut kaasvõitlejat, kes korteriüüriks võivad kuus maksta 5—10 kr., ja kelle päevane toidukulu peab liikuma 50—25 senti piirides. On kahtlematu tõsiasi, et säärase olukorra juures on raske ja peaaegu võimatu intensiivselt töötada õpingute alal. Alatoitluse ja ebateravishoidlikkude tingimiste all ei kannata mitte ainult tervis, vaid ka vaimliste võimete areng.

Kui kolme aasta eest ellu kutsuti „Organiseerumatute Büroo“, siis püstitati selle esmajärgulise tähtsusega ülesandeks kõikide võimalustega aidata organiseerumatute kaasvõitlejate rasket ainelist olukorda parandada. Võib häameelega konstateerida, et „Org-matute Büroo“ kitsapiirilisegi töötulemusena on suudetud sel alal nii mõndagi korda saata. On võidud kõnelda kehvade ja andekate organiseerumatute kaasvõitlejate kasuks õppemaksust vabastamisest ja stipendiumi määramisest. Organiseerumatud kaasvõitlejad on omaabi põhimõtte alusel endid ise hakanud rahaliselt toetama vastastikuste laenude teel. Samuti on alustatud õpiraatumate vahetus jne. „Organiseerumatute Büroo“ on lähendanud ksvl ksvl ja loonud võimalusi vastastikuseks omaabiks.

Juba kümme aastat on teotseanud organiseerumatute üliõpilaste esindajad Üliõpilaskonna Edustuses. Ka siin on võideldud eeskätt majanduslikul ja üliõpilaskonnaabi tõepõllul. Esijoones on püütud luua soodsaid toitlustingimusi üliõpilaspererele üliõpilaskõõgi reorganiseerimise kaudu. See töö on annud tulemusi, kuid mitte veel tippsaavutisi, millisteks on — veel toitvamad ja odavamad toidud, priilõunad kehvadele ja tublitele kaasvõitlejatele. Edasi on samme astunud, et muuta üli-

õpilasmaja tõeliseks üliõpilaskoduks. Kui organiseeritud üliõpilastel on oma organisatsioon koduseks kohaks, siis organiseerumatuil kaasvõitlejal on ainukeseks ühiseks kohtamiskohaks üliõpilasmaja. Seepärast just organiseerumatud otsivad üliõpilasmajast kodusust ja meeltlahutavat õhkkonda. Organiseerumatute esindajad on ka töötanud õpilaenu komisjonides, kaitsnud üliõpilastööstõõrsi ja korteritebüroo asutamist ning propageerinud üliõpilaskonnaabiideed, et vähendada org-matute kaasvõitlejate majanduslikke raskusi ülikooli studiumil.

Organiseerumatul kaasvõitlejal pole ka puudunud muud huvid. Paljusid neist on tiivustanud **karskusaade**, mille nimel nad on lahinguid löönud Edustuseski. Organiseerumatud kaasvõitlejad on oma koondistena osa võtnud mitmeist spordivõistlusist. Edasi on töötanud organiseerumatud **hõimutööpõllul**, Akad. Kirjandusühingus, Ak. Emakeele Seltsis, Akadeemilises Põllumajanduseltsis jne. jne. Rohkearvulisel organiseerumatul perel on olnud mitmekesiseid harrastusalasid.

Organiseerimatu kaasvõitleja keskke tüübi moodustab idealistlikkude püüetega, alati edasirühkiv ja tegelikus elus piskuga leppiv üliõpilane. Viril, kitsas ja vähepakkuv on enamiku organiseerumatute kaasvõitlejate üliõpilaselu. Ainukeseks tõsiseks nautinguks on organiseerimatul töörõõm ja raskuste ületamine ainelisel alal. Alaliseks lohutajaks aga **per aspera ad astra**.

Meelde tuleb teada organiseerumatute esindajate kümneaastast produktiivset tööd üliõpilaskonna Edustuses ja kolmeaastast teotsemist „Organiseerumatute Büroos“ tervitatagu kõiki endisi ja praegusi rühkijaid ja töötajaid. Suurim töö on veel ees. Kuid ärge pangem enne käsi rüppe, kui organiseerumatute eluhised nõuded on rahuldatud ja nad võivad lähedais tingimuses õppida ja töötada **Alma Materis**.

Karl Mihkla.

VIII Edustuse koosolekud.

Koosolek 21. 2. 30. kl. 21.*)

Koos — 18 ksv! ksv!

Päevakorras — protokoll, juhataste teadaanded, õppemaksu kõrgenduse küsimus, IX Edustuse valimiste kindlaks määramine, valimised, läbirääkimised.

Juhatab ksv! Paalman, protokollib ksv! Siil.

Peale protokollil annab Esimees ülevaate jõuluvaheaja tööst. See seis toetisnädala ettevalmistuses, vabandussõjas langenud ksv! ksv! mälestusmärgi küsimuse lahendamises (telliti kujur Starkopf'ilt), Üliõpilaskonna põhikirja väljatöötamise komisjonist osavõttus ja muus jooksvas töös.

Peale selle puudutatakse välisloimkonna poolt korraldatud ekskursiooni küsimust, millega Pariisi Eesti saatkonnaga tekkis segadus. Selgitatakse, et arusaamatus, on ajalehe veergudel üles puhutud.

Ülikooli õppemaksu kergitamise suhtes otsustatakse märgukiri koostada ülikooli valitsusele. Andmeid soovitatakse selleks hankida 1926 a. korraldatud ankeedist, läbi viia organisatsioonide kaudu uus (kiir-) ankeet jne.

Valimiste tähtpäevad

määratakse kindlaks 22/23/24 märtsile. Valimistoimkonda valitakse ksv! ksv! Villamoff, Osche, Tubarik, Raudsepp ja Marmor.

Kirjatoimetajaks valitakse ksv! Vahrberg (lahkunud Palgi-Everti asemele). Välisloimkonna juhatajaks ksv! Raudsepp (lahkunud Leesment'i asemele), Revisjoni toimkonna juhatajaks ksv! Leckband (lahkunud B. Neumann'i asemele), kirjastustoimkonna liikmeks ksv! Osche (lahkunud Leesment'i asemele), Üldtoimkonda A. Treufeldt (Leesment'i asemele).

Koosolek ex kell 23.15.

Koosolek 19. 3. 30. kell 21.30.

Koos — 11 ksv! ksv!

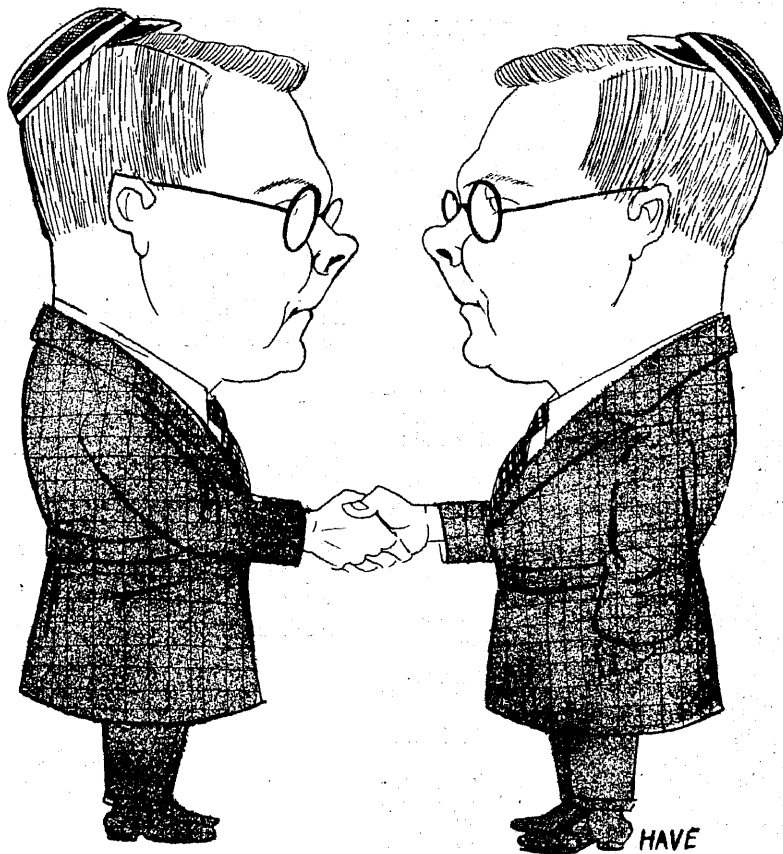
Päevakorras — protokoll. kirjastusleping, läbirääkimised.

Juhatab ksv! Paalman, protokollib ksv! Vahrberg. Võetakse vastu

Kirjastusleping Akadeemilise Kooperatiivi ja Tartu Üliõpilaskonna vahel järgmisel kujul.

§ 1. Käesoleva lepingu alusel annab Tartu Üliõpilaskond Akadeemilise Kooperatiivile laenu Bonfante „Rooma õiguse ajaloo“ kirjastamiseks.

*) Mõnesugustel põhjustel on mittemest numbrist välja jäänud Edustuse koosolekute kirjeldused. Toome need tugevasti lühendatult.

VIII Edustuse Esimees Hugo Paalman soovib õnne IX Edustuse Esimehele Hugo Paalmanile.

§ 2. Raamatu kirjastamise kuluks annab Üliõpilaskond Akadeemilisele Kooperatiivile laenu raamatu kirjastamiseks mineva summa: lepingu allakirjutamisel Kr. 1500.. (ükstuhat viissada) ja ülejäänud summa kalkulasioonide alusel raamatu ilmumisel.

§ 3. Üliõpilaskond annab laenu Akad. Kooperatiivile samadel tingimistel, kui ta selle ise saanud Haridusministeeriumilt.

§ 4. (Juhataste ettepanek).

Ak. Koop. maksab tagasi Üliõpilaskonnale iga aruande tähtpäeval raamatu müügisummad kuni võla tasumiseni, kinni pidades endale kulude katteks 30%.

§ 5. Laenu kindlustuseks annab Ak. Kooperatiiv Üliõpilaskonnale tagatisvekslid laenu summa suuruses ja pandib raamatulao.

§ 6. Raamat ilmub Ak. Koop.-vi kirjastusel Tartu Üliõpilaskonna toimetisena.

§ 7. Raamat kirjastatakse 600 eksemplaris.

§ 8. Lepingu raamatutõlkijaga, mag. Einiga, kui ka trükikojaga vähempakkumise alusel sõlmib Akadeemiline Kooperatiiv.

§ 9. Raamatu hinna määrab Ak. Kooperatiiv Üliõpilaskonna kirjastustoimkonna nõusolekul, kusjuures Ak. Kooperatiiv võib arvestada kuni 25% Kooperatiivi kaudsete kulude katteks (kapitali protsendid, arvepidamine, asjaajamine etc.) ja jälle müüjatele antavaks hinnaalanduseks kuni 15% raamatu müügihinnast.

§ 10. Kirjastatud raamatust saab Üliõpilaskond 10 priieksamplari.

§ 11. Aruanded raamatu müügi kohta esitab Ak. Kooperatiiv Üliõpilaskonna kirjastustoimkonnale iga 1. veebr ja 1. augustiks ja võimaldab nõudmise korral raamatulao ja arvele revideerimist

§ 12. Leping hakkab maksma kindlaksmõeldud Üliõpilaskonna Edustuse poolt.

Läbirääkimiste

all puudutatakse märgukirja küsimust Ülikooli valitsusele õppemaksu tõstmise asjus.

Üliõpilaskonna põhikirja asjus avaldatakse mõtteid Ülikooli Valitsuse seisukohtade suhtes. Nii on Ülikooli Valitsus arvamisel, et üliõpilaskonna referendum ja üldkoosolek ei saaks olla üliõpilaskonna otsusavateks organiteks, kuna see ei sobivat Ülikooli seadusega. Samuti on mõte Edustuse koosolekuid korraldada kinnisfena, et vähem sünniks demagoogilist sõnadetegemist ajakirjanduse jaoks.

Koosolek 8. IV. 30. kell 18.

Koos — 21 ksv! ksv!

Päevakorras — protokoll, aruanded, juhatus otsuste kinnitamine, märgukiri õppemaksu tõstmise asjus, läbirääkimised.

Juhatavad ksv! ksv! Paalman, Ränk, protokollivad ksv! ksv! Olesk, Vahrberg.

Esitatakse fööaruanded Juhatuselt ja toimkondadelt (avaldame teisal). Aruanded kinnitatakse.

Kinnitatakse juhatus otsused käsiraamatukogu korraldajaks võtta ksv! Boris Vene, palgaga 55 kr.

On loetud vastuvõetuks Läti Üliõpilaskonna suuline vabandus oma esitaja kaudu Eesti Üliõpilaskonna esimehe ees.

Vabadussõjas langenud kaasvõitlejatele mälestusmärgi valamine on otsustatud anda A/s. Tegurile hinnaga 350 kr., valmistamise tähtajaga 5 näd. peale tellimise sisseandmist.

SELL'i keskbüroo juure erilise karskustoimkonna asutamise suhtes on ettepanek seda toimkonda välja jätta, kuna vastavad toimkonna resolutsioonid läbi viidud sellega, et Üliõpilaskonnad on karsked.

Uue toimkonnana SELL'i juure on ettepanekuna vastu võetud «Studenten Presse» toimkond. See astub järgmisel SELL'i konverentsil Helsingis Üliõpilaslehtede toimetajatest kokku.

On korraldusel SELL'i ekskursioon Darmstadt.

Õppemaksu tõstmise asjus märgukirja suhtes on hulk materjali kogutud.

Läbirääkimistel sõna ei võeta.

Koosolek ex kell 21.

Koosolek 8. IV. 30. kell 21.05.

Koosolekul kinnitatakse eelmise koosoleku protokoll.

Ksv! Raudsepp kui kõige vanem Edustuse liige (Edustustes olemise aja järele), palub Esimeest edasi anda uuele Edustusele tervitused ja kõige paremad õnnesoovid.

Esimees avaldab tänu VIII Edustuse liikmeile tehtud töö eest.

Koosolek ex kell 21.25.

IX Edustuse koosolekud.

Koosolek 8. IV. 30.

Koos — 29 ksv! ksv!
Päevakorras — valimised, läbirääkimised.

Juhatab endise Edustuse esimees ksv! H. Paalman, protokollib ksv! Vahrberg, hiljem ksv! Rutoff.

Esimees avab uue Edustuse koosoleku ja soovib jõudu tööks, esitades ühtlasi uue Edustuse koosseisu, kus selgub, et organiseerumata üliõpilaste rühmast on vahepeal lahkunud ksv! ksv! Olup ja Mihkla, nii et järgmise kandidaadina on kutsutud ksv! Huik, kes ka kohale ilmunud.

Valimised.

Üliõpilaskonna Esimehe kandidaadiks seatakse endine esimees ksv! H. Paalman, kes valitakse 28 häälega (1 erap).

See on esimene kord Üliõpilaskonna ajaloos, kus endine esimees järgmise Edustuse poolt uuesti valitakse.

Juhatus ja toimkondade koosseisud kujunevad järgmiselt:

Üliõpilaskonna Juhatus.

Esimees — Hugo Paalman, jur. (Vironia),

abiesimees — August Ostrat, jur. (E.Ü.S.),

kirjatoimetaja — Hella Rutoff, phil. (E.N.Ü.S.),

I abikirjat. — Erika Veidenbaum, phil. (India),

II abikirjat. — Valter Pärtelpoeg, chem. (Rotalia),

laekahoidja — Kirill Muhel, jur. (Ühendus),

abilaekahoidja Vladimir Kammann, jur. (Ruthenia).

Välisloimekond.

Juhataja — Georg Vahrberg, phil. (Revelia),

liikmed — Ama Peri, phil. (Filiæ Patriæ), Marta Sauga, med. (E.N.Ü.S.) väljaspool Edustust, Eduard Sitska, phil. (E.Ü.S.), Heinz-Jürgen Lotz, jur. (Saksa).

1/15 Edustust opositsioonis.

„Tst, tasa — keegi teeb nagu kusagil häält ...“

Üliõpilasleht.

Vastutav (resp. pea-) toimetaja —
Erich Siil, math. (*Fr! Estica*),
liikmed — Jaan Ots, phil. (*Põhjala*),
[Ferdinand Huik, jur. (*org-matu*)].

Majandustoimkond.

Juhataja — Albert Marmor,
jur. (*Veljesto*),
liikmed — Anton Kruus, agr.
(*Valvõla*), Johannes Pärn,
rer. nat. (*Vicinia*).

Lugemislaua toimkond.

Juhataja — Aleksei Kallits,
phil. (*Litvõka*),
liikmed — Marta Osche, phil.
(*Ancitia*), Margareta Lensin,
phil. (*Sor! Oriens*).

Revisjoni toimkond.

Juhataja — Felix Leckbandt,
jur. (*Fr! Pharmaceutica*), David
Pasternak, jur. (*Limuõia*),
[Otto Tubarik, jur. (*org-matu*)].

Üldtoimkond.

Juhataja — Üliõpilaskonna Esimees
ex officio,
liikmed — Peeter Järve, jur.
(*Ugala*), Kirill Muhel, jur.
(*Ühendus*), August Val-
kenklau, rer. merc. (*Ratmla*),
Nikolai Fuks, med. (*Vene
Üliõpilaste Selts*).

Üldiselt läheb hääletuste käik täitsa üksmeelselt, kuna kandidaatide suhtes juba varem kokkulepitud. Ainult organiseerimatute rühma poolt esitatakse kõrvalkandidaate. Nii ksv! Tubarik abikirjatõimetajaks (vastu 28 häält, poolt 2 häält), samuti lugemislaua toimkonna juhatajaks (vastu — 20, erapool. — 8, poolt — 1 h.). Revisjoni toimk. juhatajaks seatakse üles kõrvalkandidaadina ksv! Huik (vastu — 25 h., erapool. — 3, poolt — 1 h.).

Selle peale teatab ksv! Tubarik, et kuna organiseerimatud pole saanud kohta ei Üliõpilaskonna juhatuses ega toimkonna juhatajana, ning seega täiesti kõrvaldatud juhatuses tööst, siis nad loobuvad edaspidisest hääletamisest ja ka toimkondade tööst.

Ksv! Huik — keeldub Üliõpilaslehe toimkonna liikme kohalt.

Ksv! B. Karro teeb ettepaneku määrata 10 minutiline vaheaeg.

Selle poolt 25 häält.

Koosolek jätkub kell 0.20.

Ksv! Marmor — Kuna rühma vähesuse tõttu pole organiseerimatud saanud kohta juhatuses, siis — seltside, korporatsioonide ja vähemusrahvuste poolt — teen ettepaneku sooviavalduse korras juhatusesse, et org-matute ksv! ksv! esitajail lubataks sõnaõigusega osa võtta Üliõpilaskonna juhatuses tööst.

Ksv! Paalman — Üliõpilaskonna põhikiri ei võimalda küll mitte hääleõiguslikele kohtade juurelisamist juhatuses. Kiil on aga võimalik tarbekorral igakordse otsuse korras sellisel kujul, nagu soovitud, juhatuses koosolekule juure kutsuda organiseerimatute esitajaid.

Ksv! Tubarik — Organiseerimatute rühm ei saa kasutada seda võimalust.

Ksv! Marmor — Kahju, et rühm seda ei kasuta. Loodetavasti aga org-matud ksv! ksv! saavad oma esindaja koosolekule.

Ksv! Tubarik rõhutab veel, et nad ei ole saanud vastavat õiguslist esitust ja ei saa sellepärast osa võtta Edustuse tööst.

Ksv! Marmor — Org-matude esitajale pakuti kohad Üliõpilaslehe toimkonnas ja revisjoni toimkonnas. Rohkemad nõuded pole põhjendatud.

Ksv! Tubarik — Org-matude rühma minimaalseid nõudeid pole täidetud.

Ksv! Libe (endise Edustuse liige) — Ksv! Marmor poolt sõnastatud ettepanekuga on tehtud org-matudele erilised soodustused. Neile on antud toimkonna juhataja õigused, ilma vastavate kohustisteta.

Ksv! Marmor — 29 koha juures (sc. kokku arvates juhatuses ja

toimkondade liikmete ning juhatajate kohad) on esinev kohtade jaotus täiesti loomulik ja ainuõigustatud. Org-matude nõudmine pole õigustatud, kui lähtuda demokraatlikust printsiibist, mitte millegiga.

Ksv! Huik vaidleb vastu vahetegemisele Organiseerimatute rühma ja org-matude üliõpilaste vahel. Pakutud koht juhatuses on mingi 5. ratas vankri all. Sel pole kohusfisi ega siis ka kaalu.

Ksv! Tubarik —
— **Andke esimehe koht meile ja meie ei nõuagi rohkem.**

Ksv! Muhel — Tuleb arvestada ka sellega, milline seljatagune on ühel või teisel rühmal. Org-matude rühma seljataga seisab ainult 170 hääletajat, kellega neil puudub pealegi igasugune ligem kontakt.

Ksv! Tubarik —
— **Rahuldume ka Revisjoni toimk. juhataja kohaga.**

Ksv! Paalman — Ksv! Marmor poolt esitatud sooviavalduse võtab juhatus arvesse.

Revisjoni toimkonna valimistel keelduvad org-matude esitajad ksv! ksv! Tubarik ja Huik end valida lasta. Kohad jäetakse esialgu vakantseiks.

Läbirääkimiste

all sõna ei võeta.

Koosolek ex. 0.45.

IX Edustuse 2. koosolek.

Samal päeval kell 1.15.

Koos — samad ksv! ksv!

Päevakorras — protokoll, läbirääkimised.

Juhatab ksv! Paalman, protokollib ksv! Hella Rutoff.

Esimees teatab terrorismi ohvrina langenud vabadussõja kangelase kindral Unt'i surma.

Ta mälestust austatakse püstitõusmisega.

I

Protokoll kinnitatakse.

*

Otsustatakse ühel häälel välja kuulutada üldine Üliõpilaskonna lein riigivastase aktsiooni ohvrina langenud kindral Unt'i mälestuseks tema matusepäeva esimesest tunnist viimase tunni.

*

Esimees teatab, et järgmine Edustuse koosolek on reedel 11. IV Tuleb arutusele Üliõpilaskonna põhikiri, mis Ülikooli ja Üliõpilaskonna esitajatest moodustatud komisjoni poolt kokku seatud, ja mille vastuvõtmise peaks käsku sündima, kui tahame veel sel semestril põhikirja valmilt kätte saada.

Ksv! Muhel teeb ettepaneku valida põhikirja komisjon.

Ksv! Marmor teeb ettepaneku: endine komisjon (ksv! ksv! Paalman, Muhel, Tubarik) tagasi valida.

Ksv! Tubarik keeldub uuesti end valida lasta, kuna org-matude esitajail pole antud võimalust ka mujal kaasa töötada.

Ksv! Muhel avaldab imestust, et Üliõpilaskonna põhikirja töös ei leia org-matud võimaliku kaasa töötada, kuna ometi selles põhikirjas esineb punkte, mis peaksid org-matuid just eriliselt huvitama.

Ksv! Tubarik — Kui Edustuses ei saa töötada, mis aitab siis põhikiri.

Ksv! Marmor poolt tehakse vahepeal ettepanek, et edasi töötaksid ksv! ksv! Muhel ja Paalman kahekesi.

Kuna selgub, et pole tähtis üliõpilaskonna esindajate arv selles töös, siis võetakse see ettepanek 27 häälega vastu.

Ksv! Paalman —

Märgukiri

Ülikooli valitsusele õppemaksu tõstmise asjus on andmestikul valminud ja tuleb järgmisel Edustuse koosolekul arutusele. Kas ka

Edustuse töökava

selleks ajaks valmib, on raske ütelda aja lühiduse pärast. Samuti pole Ülikooli valitsuselt tagasi saanud eelarve.

Koosolek ex kell 1.40.

Statistikat õppemaksu tõstmise alalt.

Andmeid Üliõpilaskonna märgukirjast.

Teatavasti 1927. a. I sem. ker-
gitati ülikooli õppemaksu 15 kr.
võrra — 35 kroonilt 50-nele kroo-
nile semestris. Samal aastal näitab
üliõpilaste arv langust. Nii õppis
Tartu Ülikoolis 1. detsembril.

aastal 1925 —	4594	üliõpilast
„ 1926 —	4717	„
„ 1927 —	4258	„
„ 1928 —	4043	„
„ 1929 —	3783	„

Võiks arvata, et üliõpilaste
arvu järjekindlas langemises ala-
tes 1927. a. ka teisi tegureid ol-
nud mõjul, nii on õppetegevus
muutunud normaalsemaks jne.
Juurdevool vähenes ka nende näol,
kelle korraldiku hariduskäiku
segas sõjaaeg. Kaitseväge kohus-
tiste mittesoodustamine, üldine
majanduslik depressioon jne., on
kõik tegurid, mida teatud määral
võiksime kaasa arvestada, kuid
siiski ei saa üliõpilaste arvu
vähenemist sellest ajast peale
mitte näha ainult normaalsete te-
gurite tulemusena.

See selgub kõige pealt ülikooli
lõpetanute arvu vaadeldes —
1924/25-aks. a. lõpetas ülikooli
320 üliõpilast; 1925/26 — **350**
üliõpilast. Kuid 1926/27. a. (ar-
vestatud 1926. a. 1. dets. peale)
— langeb see arv järsku **305**-le,
hiljem natuke küll tõustes — nii
1927/28. a. **311**, 1928/29. a.
323. Enne ülikooli lõpetamist
lahkunute arv on näidanud ana-
loogiat —

Enne lõpetamist lahkus üli-
koolist:

1925/26. —	927	üliõp.
1926/27. —	1198	„
1927/28. —	1126	„
1928/29. —	1237	„

Ülikoolist enneaegu lahkunute
arvu tõusu, üliõpilaste üldarv lan-
guse tõttu siis ka Ülikooli sisse-
tulekud erisummadest,
olguigi et õppemaks oli tõstetud
iga üksiku üliõpilase ulatuses, ei
ole tõusnud.

Ülikoolil oli tulusid erisumma-
dest

1926/27 —	Kr. 322.536
1927/28 —	„ 358.948
1928/29 —	„ 335.235

**Üliõpilaste majanduslik olu-
kord** on selle vastu võrdlemisi
halvemaks muutunud. 1926 a.
korraldatud ankeedi põhjal (vas-
tuseid üle tuhande) oli üliõpilase
keskmine kuu väljaminek kr. 63⁸⁷,
keskmine sissetulek kr. 70⁵³ —
seega „ülejääk“ kr. 6⁶⁶. Kiiran-
keedi põhjal märtsis s/a. (vas-
tuseid üle 800) organiseeritud ksvl
ksvl seas, näitus, et keskmine
kuu väljaminek kr. 65⁴², sissetulek
on langenud aga kr. 61⁴⁰. Seega
puudujääk kr. 4⁰². See väljami-
nekute suurenemine on osaliselt
põhjustatud elukalliduse tõusust
esimese järgu tarbeainete arvel,
söök, korter, osaliselt aga on
puudujääk vastav üli-
kooli õppemaksuks mi-
nevatele summadele.

Väljaminek jagunes suhteliselt	1926 a.	1930 a.
korter	20,66 %	21,73 %
söök	30,49 %	37,74 %
õppemaks		
ja -tarbed,	12,2 %	15,1 %
riietus ja		
t. kulud	36,65 %	25,43 %

Nagu näha, on söögi ja korte-
rite hindade tõus tugevasti piira-
nud väljaminekuid riietuse ja teiste
kulude arvel. Et siin õppemaksu
arvel edasi piirata saaks on enam
kui küsitav. On üldse proble-
maatiline, kuidas suudab üliõpi-
lane ca 65 kr. kuu väljaminekute
juures, kus ligi $\frac{3}{4}$ langeb mööda-
pääsmatudele väljaminekuile —
korterile, söögile, õpperahadele,
ülejäanud 1500—1700 sendiga
inimvärselt eksisteerida. Näit:
meesüliõpilase ülikonda, riietust,
jalanõusid, pesu arvestades, on
väljaminekud kuu kohta kindlasti
suuremad.

Näib, et ankeedile vastajad on
siin arvestanud optimaalse ühe-
või mõnekuiise eksisteerimisvõi-
malusega ajal, kui ta ei osta uut
ülikonda või ei lasę tallutada saa-

paid, nad on arvestanud sellega,
kui vähesega võiks mõni kuu elada,
aga ega see ei tähenda, et reaalselt
sellega välja tuldaks. **1930. a.**
ankeedilevastajaist üliõpilastest
on teenistuses 37,4% (juhuliklike
teenistusalasid sellest 54,66%,
alalisi 45,44%).

Elukutsete järele on vastajaist
— riigiametnikke — 33, kantse-
leiametnikke — 24, järeldamise
tunnid — 16, kooliõpetajaid —
23, pangaametnikke — 20, üli-
kooli juures (ajutised abijõud, as-
sistendid, raamatukogus, kantse-
leis) 16, ajakirjanduses — 8, ap-
teegis — 8, kindlustusseltsis — 3,
oma erialal — 6, omavalitsuses —
2, äri — 3, kohtualal — 1, töö-
lisi vabrikus — 3, käsitöölisi — 3,
tölketööd — 2, autojuhte — 2,
tunnid — 3, siis veel agronoo-
me, tuletõrjujaid jne.; suvel ju-
huslik töö — 31. Teenistus pole
ülesantud 97 juhul (31,49%).

Sellest arvust võiksime täitsa
vabalt järeldada, et üliõpilasi teen-
nib omale leiba kaugtelt üle 50%,
sest ankeedile, mis kiiresti läbi
viidi, said vastata ainult Tartus
viibijad ksvl ksvl, kuna Tartust
eemalviibijad enamasti just selle-
pärast eemal viibivadki, et neil
teenistusvõimalusi ainult väljas-
pool Tartut. Peale selle üle 50%
üldarvust, kel teenistust ei ole,
vajavad seda.

Ja loomulikult — ankeedile vas-
tajaist üliõpilasist on keskmiselt
üliõpilane koormatud **255** kr.
võlaga. (Teatavasti Eesti Laenu-
ja Hoiu- Ühisusel on üks üliõpi-
laslaenusid ligi 50 miljoni senti,
arvestamata teisi rahaasutisi ja
seda, et üliõpilaskond on vekslit-
tega koormatud, mida „üliõpilas-
laenu“ lahtrisse ei märgita, samuti
kui kõik pikaajalised laenud pole
mitte tehtud stuudiumi laenude
nime all.) See summa kogu üli-
õpilaskonnas on kindlasti suurem
kui 255 kr. × 3783 (üliõp.).

Vanemate seisukord majandus-
likult on **31,3%** juures raske,

Balti riikide üliõpilaskondade (SELL-i) VII konverents.

Järjekorraline SELL-i konverents, arvult seismes, peetakse tänava soomlaste korraldusel Helsingis 12 — 14 maini s. a. Et konverentsi töö kõrval võimaldada tutvumist soome maaga ja üliõpilastega, seks on korraldatud soome üliõpilaskondade poolt pääle konverentsi ametliku osa lõppu ekskursioonid Turusse ja Helsingi ümbrusesse vaatamisväärses paigadesse konverentsi päevadel.

Pääle üldistangute töötatakse konverentsil neljas komisjonis. Neist on kolm samad, mis olid VI konverentsil Riias, nimelt: 1 — organisatsiooni küsimused, 2 — ekskursioonid, 3 — sport ja 4 — üliõpilaskondade vaheline informatsioon. — Viimane ala kuulus VI konverentsil teise komisjoni alla, kuid nüüd kavatakse moodustada selleks erikomisjon — akadeemiline ajakirjandus (n. n. Studentenpresse), mille ülekandeks on teostada tegelikult üliõpilaskondade vastastikust informatsiooni. Tarve on tingitud sellest, et VI konverentsil vastuvõetud resolutsioone pole ükski Üliõpilaskond suutnud senini rahuldavalt teostada. Nimelt oli vastu võetud otsus, et vastastikuse informatsiooni soodustamiseks SELL-i üliõpilaskonnad kohustuvad saatma SELL-i keskbüroole teateid oma tegevuse üle kolm korda aasta jooksul informatsiooniteose kava järele, kuid selle teose toimetamine sel kujul on seotud raskustega, ja nüüd loodetakse

asjale lahendust leida n. n. studentenpresse ellukutumise teel, kuna vastastikune informatsioon juba mõõdunud konverentsil eriti tarvilikuks tunnistati.

Konverentsi töökava pole veel koostatud ega teatavaks tehtud, samuti pole teada, kas eesti Üliõpilaskonna poolt erilisi küsimusi üles tõstatatakse. Meie delegatsiooni liikmete arvu ega koosseisu pole veel kindlaks määratud, ja kavatsevate küsimuste päevakorda võtmine kuulub nende kompetentsi. On räägitud ettepanekust Poola Üliõpilaskonnale astumiseks SELL-i liikmeks, kuid hiljuti Tartus peetaval kesk-büroo istangul seda küsimust üles ei tõstetud ja ei saa seega konverentsi päevakorda tulla. Kuigi küsimust on kaalutud, ja Poola Üliõpilaskonna osavõtt Balti riikide üliõpilaskondade tööst on peetud soovitatavaks, hoidutakse sellest esialgu, kuna ollakse sunnitud arvestama riikide välispoliitiliste seisukohtadega, ja on ette näha, et Poola Üliõpilaskonna osavõtt kõige soojemat poolehoidu ei leia just Leedu Üliõpilaskonna poolt, sest nende riikide omavaheline välispoliitika ei jookse kaugeltki rahulikke rööpaid mõõda. Võib arvestada isegi võimalusega, et Poola osavõtul Leedu Üliõpilaskond enam üldse koos ei tööta, ja geograafiliselt kuulub ta rohkem Balti maade piirkonda kui Poola, ning tühik, mis selle tagajärjel tekiks, po-

leks kaugeltki soovitatav; töö produktivsus hoolimata Poola osavõtust võiks langeda praegusest madalamale.

Möödunud konverentsil võttis Eesti poolt osa kuueliikmeline delegatsioon tolleaegse Üliõpilaskonna esimehega eesotsas, tänava saadetakse arvatavasti viis esindajat; üks delegatsiooni juhiks ja neli komisjonidesse.

Konverentsi päevakord pole teada, kuid on teatavaks tehtud üldine kava, mis näeb ette väljasõidu Tallinnast 12. mail kl 10.00, kuna samal päeval kl. 14.00 juba avatakse Helsingis konverents ja algavad istangud. Samal päeval hiljem korraldatakse ühtlasi ametlikkude esindajate ühine väljasõit Soomen linna kindlusele saarel, linna lähedal. Konverentsi töö jätkub 13. ja 14. mail, ning nende päevade jooksul korraldatakse retki linna ümbrusesse ekskursantidele. 15. mail kl. 8.10 sõidetakse Turusse, kus vastuvõtu korraldab Turu Üliõpilaskond ning külalistele tutvustab linna ning selle ümbrust. Öö veedetakse Turus, ning 16. mail kl. 17.20 lahutatakse. Ärasõit Helsingist on 17. mail kl. 14.00.

Eesti Üliõpilaskonna poolt on korraldatud ekskursioon Soome konverentsi puhul, ja selleks on soovitatav, et kaasvõitlejad ära kasutaks seda võimalust Soomega ja soome üliõpilaskonnaga tutvumiseks ning suurel arvul ekskursioonist osa võtaks.

Akadeemilisi teateid.

Hra Uno Lenderile

pikendati diploomitud edasiõppijaks olemise aega rahvusvahelise õiguse alal ühe aasta võrra.

Üliõpilaskoondis „Väinola“

likvideeriti ülikooli val. otsusega 21. märts. s. a.

28,25% „keskmine“, ainult **1,38%** puhul „hää“, kusjuures vastamata on **39,07%**.

Et aga ka seegi **39,07%** vastamatuid eriliselt vahakordi ei muuda, seda näitab vanemate ja gunemine elukutsete järele:

töölisi	41,1%
ametnikke	13,36%
põllupidajaid	24,24%
tööstureid, majaomanikke jne.	14,07%
muid elukutseid	7,24%
	(Järgneb.)

Hra Karl Zolk

kinnitati praktilise zooloogia õppetoolile erlainete õpetajana kaheks aastaks.

Ülikooli lõpetasid:

mat.-loodusteadusk.: Nelly Kikkerpill (cum laude), Minna Melts ja Lydia Rätsep ja õigusteadusk. majandusosakonnas — Theodor Antono v.

Assistent Artur Luha

kinnitati dr. phil. nat. kraadis ja temale otsustati vastav diplom anda.

Stipendium Poolas õppimiseks.

Poola Vabariigi Usutunnistuste ja Haridusministeerium on määranud ühe 10-kuuse stipendiumi Eesti kodanikule õppimiseks Varssavi ülikoolis, 300 zloti suuruses iga kuu, 1930/31. akad.-aastal.

Tähendatud stipendium on määratud hästi edasijõudvale üliõpilasele või noorele teadlasele, kes Poolas slaavi ajalugu, Poola keelt, kirjandust, ajalugu või muid aineid õppida soovib.

Isikud, kes soovivad nimetatud stipendiumi saada, esitavad vastavad soo-

viavaldused ülikooli valitsusele kuni 1. aprillini s. a.

Ligemate tingimuste kohta saab teateid ülikooli sekretärit.

Tartu linna stipendium

määrati stud. phil. Jaan Tassa'le.

Akadeemiline Pedagoogika Selts

asutati 6. aprillil s. a. Koosolekul esinesid kõnedega prof. P. Põld ja dir. J. Tork. Prof. Põld esitas oma ettekandes järgmisi mõtteid:

Rahvusliku pedagoogika hälliks oli E. Kirjameeste Selts. Siin peeti kõnesid kasvatusest, anti välja kooliramatuid jne. Venestuse ajal paratamatult jäi pedagoogiline mõtlemine soiku. Alles iseseisvusega avanesid uued võimalused, pidime looma oma kooli. Inimesed olid äkki suurte ülesannete ees — lõime ühtluskooli, õpetajate ettevalmistuse, soetasime kooliramatuid. Kuid meie koolipüüded on olnud sageli juhuslikku laadi, kõikuvad (nädala tunnikava, võõrkeelte küsimus j. m.). Pundub selgus selles, mida lõplikult tahame. Sihidki pole rajatud kindlatele väärtusvahetegemistele, sisaldavad seesmiselt vastolusid. Vajame selgust paljud

kohta—väärtuste üle, religiooni osa kohta kasvatuses, individuaalse või sotsiaalse printsiibi maksvuse, kasvatuses ühiskondlikkude tingimuste, ümbruse mõju, kasvatusliku õhkonna jne. kohta.

Edasi tuleb tundma õppida eesti last, milline on ta arenemiskäik; tuleb uurida eesi kooli arengut ja selle suunda (kuhu pöörduda näit. võõrkeelte küsimuses).

Kõiki neid ülesandeid tuleb lahendada meie oma pedagoogilise mõtlemise seisukohalt, mis on kõige hädavajalisem, kus vaja tihendada kasvatussteaduslikku mõtlemist.

Peale lühikesi läbirääkimisi otsustati seltsi asutamine. Ühtlasi võeti vastu põhikiri, mis esitati algatava toimekonna poolt. Valiti ajutise juhatuse tegevuspiiridega korraldav toimikond koosseisus prof. P. Põld, dir. J. Tork, õpetajad: A. Viital, J. Parinbak, L. Kalling-Kant ja E. Jaanvärk ning üliõp. A. Kallits.

Prof. H. Moora

määrati arheoloogia kabineti juhatajaks, kuna senine juhataja dots. P. Treiberg omal palvel nimetatud kohustustest vabastati.

Ülikooli valitsus kinnitas

Valfried Sarm'i loomaarstiteaduskonna sisehaiguste kliiniku aj. noor. assistendi k. t. üheks aastaks edasi ja Richard Treufeldti diplomitud edasiõppijaks üheks aastaks edasi.

Cand. hist. P. Treiberg — professor.

Filosoofiateaduskonna otsusel valiti ülikooli nõukogu poolt senine dotsendi k. t. cand. hist. P. Treiberg ajalooõpetoolile kolmeks aastaks professori kohustetäitjaks.

Prof. Treiberg on Peterburi ja Tartu ülikoolides ajalugu õppinud, on siis stipendiaadina töötanud, pärast ülesandel ajalugu lugenud ja viimati dotsendi k. t. teotsenud.

Uus eradotsent.

Ülikooli nõukogu poolt valiti dr. med. U. Karell eradotsendiks kirurgia alal.

Dr. U. Karell, olles lõpetanud Tartu ülikooli arstiteaduskonna ja siis promoveerinud, teotseb juba kauemat aega ülikooli haavakliiniku assistendina. Käesolevaks suveks komandeeritakse ta teaduslikul otstarbel edasi töötama Saksamaale, Helveetsiasse ja Prantsusmaale.

Ungari haridusminister K. Klebelsberg

külastab 6., 7. ja 8. mail Eestit. Tartu kavatseb ta tulla 8. mail, et siin tutvuneda haridustegelastega ja esineda loenguga.

V. Seisleri stipendiumi

saajaks kinnitas ülikooli valitsus stud. jur. Agnes Kroosi.

Dr. Arkadi Tamm

kinnitati naistekliiniku vanemaks assistendiks dr. G Täht'i asemele, kes teenistusest vabastatud omal soovil Viljandi asumise puhul.

Õpperaha mitteraksmise

pärast on ülikooli valitsuse otsusega 28. märtsist s. a. eksmatrikuleeritud 134 üliõpilast.

Üliõpilaste nimestikust on kustutatud 235 üliõpilast, kes ülikoolile teatamata õppetööle ilmunud ei ole.

Prof. A. Saareste

komandeeritakse teaduslikul otstarbel suvevaheajaks alates 15. aprillist s. a., välismaale.

Ülikooli lõpetas

stud. phil Eleonore Eller — inglise filoloogia alal.

Vastutav toimetaja: Juhan Libe. Tegev toimetaja: Karl Mihkla. Liikmed: A. Ostrat, H. Rink. Väljaandja: Tartu Üliõpilaskonna Edustus.

DAAMIDE,
HÄRRADE,
TEAATRI
COIFFEUR J. LUKSEP
TARTUS, KÜÜNI 3.

- Alandatud tööhinnad -

Habemeajamine	20 s.
Juukselõikamine	40 „
Lokkimine	50 „
Manicure	75 „
Kulmude ja ripamete värvimine	50 „
jnc. jnc.	

Äris töötavad ainult täiesti vilunud diplomeeritud tööjõud. Eeskujuline puhtus. Ootamist ei ole.

Kõige austusega J. LUKSEP.

Tartu Üliõpilaskonna

tähtsam kogumiskoht

on

KOHVIK

„LINDA“

Tarvitage ainult Eestis valmistatud

taimevõisid

KOKK'a,

SANA't

ja

PALMI't

Nad on alati värskemad kui välismaalt sissetoodavad.

VÄRSKE JA LÕBUS MEELEOLU

tudengite organisatsioonide peoõhtutel ja olengutel on ainult
siis, kui nende laual ei puudu

E. T. K.

» **KILUD ja SPROTID** «

Oma headuse poolest on need kaubad saanud
kõikide üldtunnustuse. / / Nõudke igalt poolt.

*

Pealadu: E. T. K.

TALLINN, Lai t. 39/41.

(Eesti Tarvitajate Keskühisus.)

HARULADU:

Tartus, Maarjamõisa tään. 21.

KAUBA PANK A.-S. Tartus

Suurturg nr. 12, omas majas.

Asutatud 1905. aastal.

Telefonid nr. 9 ja 209.

Kinnitusosak. nr. 183.

*

Põhikapital

Kr. 200.000.—

Eri- ja tagavarakapitalid üle „ 148.000.—

Toimetab kõiki pangaoperatsioone.

KINNITUS A.-S. EESTI LLOYDI PEAGENTUUR.

Tule-, elu-, veo- ja õnnetusjuhuste Kinnitus.

EESTI KOMMERTS PANK

PEAPANK:

Tallinnas, Suur Karja tän. 7.

ÕSAKONNAD:

Haapsalus, Narvas, Pärnus, Petseris, Tartus,
Valgas, Viljandis.

Telegr. aadress: — „KOMPA“.

Sissemakstud põhikapital Kr. 1.400.000.—

Toimetab kõiki pangaoperatsioone.

A. TÕNISSON & Ko.

SUURIM TÖÖSTUSLIK JA KAUBANDUSLIK ETTEVÕTE ERIALAL.

TALLINNAS, Rüütli 28/30.

TARTUS, Aleksandri tän. 1.

Tallinna telef.: kabinett 25, kontor 4-60, eratelefon 11-83. — Tartu telefon: 2-70.

TÖÖSTUSE OSAKOND:

keskküte, vesivarustus, kanalisatsioon: majadele, saunadele, supelasutus-tele, meiereidele jne. Kaevude puurimine jõuga. Autogeeniline metallide keetmine. Sepa- ja masinatööstus.

L A O D:

Meie ladudes on alati saadaval suuremal arvul kõiki meie tööstuse alasse kuuluvaid materjale, nagu: torud, mustad ja tsingitud. Katla-, malm-, shamott- ja tsementtorud ja neile kuuluvad ühendusosad. Vannid, klosetid, köögikaunid, armatuurid, kraanid, ventiilid. Käsi- ja jõupumbad, sügavvee- ja harilikkudele kaevudele jne.

Gustav Pihlakas

Paberikaupade, kirjaümbrikute,
kõitmise ja lineerimise tööstus.

Tallinn, Vaksali pst. 2.

Telefon 4-79 ja 9-65.

Täielikuma sisseseadega sel alal töötav ettevõtte Eestis. Võtab tellimisi vastu kõigilt riigi- ja eraasutusilt, pankadelt, kontoritelt, äridelt ja eraisikutelt, lineerimise, kõitmise ja paberikaupade alal.

UMBRIKUD igas suuruses ja värvis, äridele pealetrükk.

Kontorraamatud igas liniatuuris.

Kopeerraamatud.

Registraatorid.

Kiirõmblejad.

Aktikaaned.

Kausfikud.

Dokumentide mapid.

Tedaannete lehed igas kaustas.

Kirjablokid.

Block-notes.

Paberikorvid.

Kuldkirjatrükk.

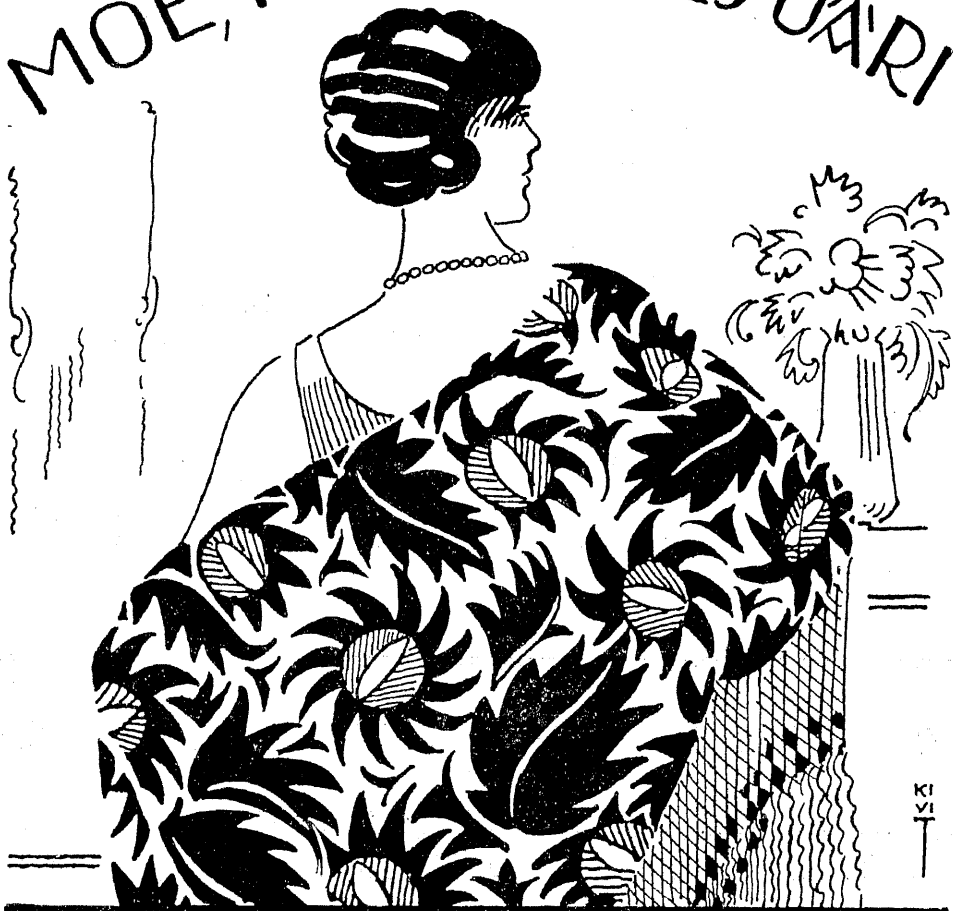
Ilupaberid karpides ja mappides (Papeteriid).

Postpaberid liht ja linased.

Postkaardi ja amateur albumid suures valikus.

Töö võistlemata headuses. — Hinnad mõõdukad.

MOE, PUDU - JA PESUÄRI

VENNAD LEPP

— TARTUS —

Kaubahoovis 2

Telef. 4-81

Promenadi 2

Telef. 13-54

*Rikkalik väljavalik hooaja kaupadest.
Veluur- ja karusvilkaabud.
Müük suurel ja väikesel arvul.
Hinnad võistlemata odavad.*

Suurimad foto-tehased Euroopas

BERLIN

SO 36

TARVITAGE

Agfa – kaameraid,
Agfa – filmipakki ja rullfilmi,
Agfa – fotoplaate,
Agfa – ilmutus- ja päevavalguspabereid,
Agfa – kinofilmi,
Mentos – peegel-refleks kaameraid.

MÜÜGILIGAS
FOTOÄRIS

Esindaja Hans Paulsen

Tallinn, V.-Posti 6
Telefon 24-27.

A/S. PROV. J. LILL, TARTUS

Suurim ja täiuslikum ladu igasuguseid

kemikaale ja laboratooriumide tarvis
klaas- ja kummikaupu

A/S. prov. JULIUS LILL

Tartu, Narva tän. 6, telefon 1-66

OSAKONNAD:

Tartu, Rüütli 10, tel. 5-49. Tallinn, V.-Viru 15, tel. 12-88

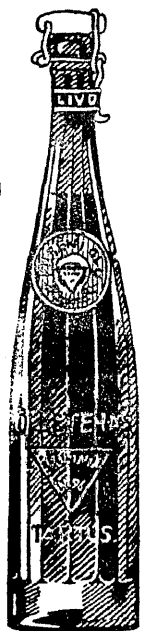
*

Parimatest vabrikutest

fotokaamerad, suurendus-aparaadid, plaadid,
pakkfilmid, rullfilmid, paberid, post-
kaardid, statiivid, justophot,
autoknips, paljundus-
raamid jne.

Üliõpilasile maksusoodustused.

L ÕLU
I MÕDU
V LIMONAD
O
N
I
A

TARTUS, KALDA 5/6 TEL. 2-38

Tehase saadused tuntud kõrges
 hääduses!

Iga tudeng nõuab ainult
EESTI ÕLUT.

Hind 25 senti.

Iga asjatundja üliõpilane
 eelistab Eesti tehase

jalanõusid,

millised on

**moodsad,
 vastupidavad,
 odavad.**

★

MÜÜGIL kõigis paremates jalanõude
 kauplustes üle riigi.

Linnades omad vabrikukauplused.

R. Võsu
Veinid, napsid, liköörid

Maiustus- ja koloniaal-kaubad.

Rikkalikuim valik.

∞

Õlle müük ja tellimiste vastuvõtmine.

Hinnad soodsad.

SUURTURG 20, Tartu Panga majas.

Kõnetr. 7-25.